

Puhe. Yleispoliittinen puhe. Toivomukset samat kuin edellä.

Väliaika. Noin 20 min.

Soittoa tahi laulua. Ei kovin pitkältä.

Voimisteluesitys. Lyhyt ja reipas. Tämän numeron voi jättää pois.

Puhe. Taaskin vain yhdestä asiasta. Puheen pitäisi olla sulavasti esitetty, mieliä lämmittävä ja rohkaiseva.

Kansainvälinen. johon yleisö yhtyy.

3) Huoneiston koristelu. Huoneistoa voidaan koristaa lipuilla, ei missään tapauksessa karnevaaleissa käytettävillä paperisuikaleilla. Pöytäliina ja kukkanen pöydällä sopivat kylläkin. Huone lämmitettävä ja tomut pyyhittävä.

4) Tilaisuuden mainostus. Mukaan on saatava väkeä tuvan täydeltä ja sen saamiseksi on käytettävä kaikkia entisiä hyviä keinoja ja keksittävä uusia. Puoluetoimistosta voi myöskin tilata kutsukortteja 8:- 100 kpl. ja lähettää niitä paikkakuntalaisille.

5) Kustannukset. Kansanedustajille suoritetaan pitemmiltä matkoilta makuulipun hintana 60:- henkeä ja tilaisuutta kohden. Muu ohjelma on koetettava saada ilmaiseksi tahi pienellä maksulla. Tilaisuus on järjestettävä yleisölle maksuttomaksi tahi korkeintaan 2:- - 3:- pääsymaksulla. Vaatesäiliöstä ja ravintolan käytöstä otetaan maksu.

Näitä tilaisuuksia on suunniteltu järjestettäväksi helmi-, maaliskuu- ja osittain huhtikuunkin aikana, joka sunnuntai ja juhlapäivä, 3 tilaisuutta kerrallaan. Tällätavoin voitaisiin näitä esiintymisiä järjestää 38 paikkakunnalle ja pitää niissä 114 puhetta. Kunkin edustajan puhevelvollisuus rajoittuisi näin ollen suunnilleen 2 puhetilaisuuteen. Allaolevassa on esitetty eräs suunnitelma näitten tilaisuuksien järjestämisestä. - Tämän mukaan pidettäisiin seuraavat esiintymistilaisuudet ja niissä puhuisivat:

Vaasassa	4/2-34	Syrjänen	Tanner	Kulovaara
Oulussa	"	Turkka	Harvala	Lepistö
Imatralla	"	Aarniokoski	Swentor-	Hilden
			zetski	
Forssassa	11/2-34	Koivulahti-	Räisänen	Kuusisto
		Lehto		

Kuopiossa	11/2-34	Herrala	Voionmaa	Aattela
Sortavalassa	"	Mustasilta	Hakkilä	Kanerva
Seinäjoella	18/2-34	Pesonen	Hakkila	Kosonen
Turussa	"	Väisänen	Pekkala	Linna
Porissa	"	Metsäranta	Helo	Welling
Riihimäellä	25/2-34	Turkka	Turkia	Lindman
Lappeenrannassa	"	Marttila	Wiik	Lastu
Hankoniemessä	"	Eskola	Voionmaa	Puittinen
Mikkelissä	4/3-34	Metsäranta	Ryömä	Kulovaara
Jyväskylässä	"	Koponen	Räisänen	Lindman
Nokialla	"	Väisänen	Lehtokoski	Puittinen
Keravalla	11/3-34	Koponen	Reinikainen	Salonen
Orivedellä	"	Huotari	Lonkainen	Komu
Pitkärannassa	"	Valta	Aaltonen	Tolonen
Raumalla	18/3-34	Mustasilta	Reinikainen	Bryggari
Käkisalmissa	"	Pajunen	Rantala	Penttala
Haapamäellä	"	Kujala	Lonkainen	Pesonen
Vaipurissa	24/3-34	Syrjänen	Swentorjetski	Linna
Hyvinkäällä	"	Hämäläinen	Aaltonen	Koponen
Pieksämäellä	"	Koivulahti-	Helo	Lastu
		Lehto		
Kotkassa	25/3-34	Peltonen	Harvala	Tolonen
Varkaudessa	"	Kujala	Lumme	Ampuja
Joensuussa	"	Huotari	Wiik	Kivisalo
Lahdessa	1/4-34	Hämäläinen	Lehtokoski	Salonen
Salossa	"	Eskola	Salmenoja	Salonen
Kauhavalla	"	Welling	Turkia	Hiltunen
Kokkolassa	2/4-34	Hämäläinen	Lehtokoski	Salonen
Isossaakyrössä	"	Ampuja	Toivonen	Komu
Torniossa	"	Peltonen	Pärssinen	Kuusisto
Loviisassa	8/4-34	Jokinen	Ryömä	Aattela
Savonlinnassa	"	Malmivuori	Malkamäki	Lepistö
Nurmeksessa	"	Perho	Lumme	Penttala
Iisalmissa	15/4-34	Jokinen	Salmenoja	Hilden
Rovaniemellä	"	Herrala	Wiik	Lastu

Eduskuntaryhmää ja piiri järjestöjä kehoitetaan käsittelemään ensi tilassa esitetty suunnitelma ja ilmoittamaan sen hyväksymisestä puolue toimistoon kuluvaan vuoden aikana, jotta järjestöille voidaan asiasta hyvissä ajoin lopullisesti ilmoittaa. Samalla kertaan olisi saatava lopullinen tieto puhujain sijoittautumisesta eri paikkoihin, koska ennakkoreklaami on paikkakunnalla pidettävä hyvissä ajoin.

Puolue toimikunnan kästiyksen mukaan edelläoleva suunnitelma toteutettuna virkistäisi suuresti puolue elämää, joten sen toteuttamista pidetään erittäin suotavana.

Puolue tervehdyksin

SOS.-DEM. PUOLUE TOIMISTO

K. H. Wiik

Emil Sallila

ES/LI

Sos. Dem.
Eduskunta-
ryhmä
1934

Sos. Dem. Eduskuntaryhmän

PÖYTÄKIRJAT

v. 1934

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 31 p:nä tammikuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin pois-
saoleviksi seuraavat ryhmän jäsenet: Eskola, Hakkila, Halonen, Herrala, Hildén, Hiltunen, Kettunen, Kivisalo, Kosonen, Kääriäinen, Lindström, Lonkainen, Lumme, Meriläinen, Metsäranta, Paasivuori (sairas), Pelttonen, Penttala, Pärssinen, Räisänen, Sinisalo, Sirén, Suo-
kas (sairas), Tolonen, Turkka, Valta, Venman ja Voi-
onmaa. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoit-
ti Aattela.

Kokouksen avaus.

Ryhmän edellisen istuntokauden puheenjohtajan toveri Tannerin asettuessa puheenjohtajan paikalle ja ryhmän entisen sihteerin Aattelan toimiessa kokouksen sihteerinä, avasi tov. Tanner ryhmän kokouksen lausuen m.m. seuraavaa: Siinä lyhyehkönä aikana kun Eduskunta on ollut lomalla, ovat sisäiset oloimme vaikeutuneet. Äärimmäinen oikeisto on jo ehtinyt tointua siitä säikähdyksestä, jonka eduskutavaalit sille aiheuttivat. Se on yhä kiinteämmin järjestäytynyt ja jatkuvasti kiihdyttänyt taisteluaan kansanvaltaista valtiomuotoamme ja työväenliikettä vastaan.

Taloudellinen asemamme ei ole siinä määrin tervehtynyt kuin on toivottu ja niimpä pula edelleenkin aiheuttaa raskaita kärsimyksiä kansallemme ja varsinkin sen vähävaraiselle osalle. -Lausui lopuksi ryhmän jäsenet tervetulleiksi eduskuntatyöhön.

1 §.

Ryhmän virkailijain valinta.

Ryhdyttiin toimittamaan ryhmän virkailijain valintaa.

Ryömä: Ehdotti, että ryhmän puheenjohtajiksi valittaisiin entiset puheenjohtajat T a n n e r ja P e k k a l a .

Ehdotusta kannattivat useat ryhmän jäsenet.

Ampuja:Helsingin kunnallisjärjestön kokouksessa on arvosteltu ryhmän puheenjohtajien menettelyä maalaisliiton toisen välikysymyksen Eduskunnassa aiheuttaman keskustelun yhteydessä. Ehdotti ryhmän puheenjohtajiksi valittavaksi H e l o n ja P e k k a l a n .

Ehdotusta kannatettiin.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä sai P e k k a l a 34 , T a n n e r 30 ja H e l o 6 ääntä, joten puheenjohtajiksi tulivat valituiksi T a n n e r ja P e k k a l a .

Tämän jälkeen valittiin ryhmän sihteereiksi A a t t e l a ja L o n k a i n e n .

Ryhmän taloudenhoitajaksi valittiin yksimielisesti K u u s i s t o .

2 §. ;

Valmistusvaliokunnan asettaminen.

Ryhmän sääntöjen 5 §:n mukaisesti päätettiin asettaa valmistusvaliokunta, johon ryhmän virkailijain lisäksi valittiin L e h t o k o s k i , H a k k i l a ja R e i n i k a i n e n . Valiokuntaan valitsee lisäksi jokaisen Eduskunnan valiokunnan sos.-dem. valiokuntaryhmä yhden jäsenen.

3 §.

Eduskunnan puhemiehen ja varapuhemiesten vaalit.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän menettelytavan määrittäminen Eduskunnan puhemiehen ja varapuhemiesten vaalissa.

Perho: Ehdotti, että ryhmä päättäisi äänestää omaa miestään Eduskunnan puhemieheksi ja että ryhmän puhemiesehdokkaaksi asetettaisiin T a n n e r . Siinä tapauksessa, että Tanner ei tulisi valituksi Eduskunnan puhemieheksi olisi ryhmän asetettava ensimmäiseksi varapuhemiesehdokkaaksi P e k k a l a .

Bryggari: Ehdotti, että ryhmä äänestäisi Eduskunnan puhemieheksi maalaisliiton ehdokasta Kalliota ja ensimmäiseksi varapuhemieheksi P e k k a l a a .

Ryömä: Maalaisliitolle olisi annettava Eduskunnan puhemiehen paikka ja ensimmäiseksi varapuhemieheksi asetettava oma ehdokas ja toiseksi varapuhemieheksi äänestettävä ruotsalaisen kansanpuolueen ehdokasta von Born'ia. Ehdotti, että ryhmä asettaisi ensimmäiseksi varapuhemiesehdokkaaksi H a k k i l a n .

Reinikainen: Kannatti Ryömän ehdotusta.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin äänestystä Ryömän tekemä ehdotus.

4 §.

Kansliatoimikunnan jäsenten vaali.

Eduskunnan kansliatoimikunnan vaalia varten päätettiin ryhmän ehdokkaaksi asettaa H a r v a l a .

5 §.

Ryhmän jäsenten asettaminen Eduskunnan valiokuntien jäsenehdokkaiksi.

Päätettiin, että valmistusvaliokunta tekee ryhmäkokoukselle ehdotuksen ryhmän jäsenten asettamisesta Eduskunnan valiokuntien jäsenehdokkaiksi.

6 §.

Lomapyyntöjä.

Komu: Pyyyi, että ryhmä suostuisi hänen pyyntöönsä saada lomaa eduskuntatyöstä lauantaina 3/2-34. -Pyyntö hyväksyttiin.

Samanlaisen pyynnön esittivät Bryggari ja Perho, koskien ensiksi mainitun aikaa 2/2 ja jälkimmäisen 6/2. -Bryggarin lomapyyntö hyväksyttiin, mutta Perhon lomapyyntöön katsottiin voitavan suostua vain siinä tapauksessa, että 6/2 pidettävässä Eduskunnan istunnossa ei toimiteta suuren valiokunnan jäsenten vaalia.

V a k u u d e k s i :

Matti Tanner
Puheenjohtaja.

Kalle Kallio
Sihteeri.

Olemme tarkastaneet edelläolevan pöytäkirjan ja hyväksymme sen kokouksessa tehtyjen päätösten mukaisena.

Antti Rantala Matti Piittinen

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 1 p:nä helmikuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi Bryggari, Helo, Paasivuori (sairas), Puittinen, Räisänen, Salonen, Suokas (sairas), Sventorzetski, Tanner, Wiik ja Voionmaa. Puhetta johti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Tannerin kirjelmä.

Puheenjohtaja esitti toveri Tannerin kirjelmän (liitteenä v.v. pöytäkirjassa 1/2-34), jossa hän ilmoitti ettei voi ryhmässä toimitetun puheenjohtajan vaalin perusteella ottaa vastaan ryhmän puheenjohtajan tehtävää.

Pekkala ilmoitti ettei hänkään tov. Tannerin kieltäytymisen jälkeen katso voivansa toimia ryhmän toisena puheenjohtajana.

Ilmoitusten johdosta päätettiin toimittaa uusi puheenjohtajien vaali.

Ryömä: Ehdotti, että tov. Tanner valittaisiin ensimmäiseksi ja tov. Pekkala toiseksi puheenjohtajaksi.

Ehdotusta kannattivat puheenvuoroissaan Komu, Hakkila, Kivisalo, Penttala, Valta ja Tolonen.

Perho: Ehdotti ryhmän ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittavaksi tov. Helon.

Ehdotusta kannatti Mäkeläinen.

Äänestyksessä kannatti Tannerin valitsemista ryhmän ensimmäiseksi puheenjohtajaksi 60 ryhmän jäsentä ja Helon valitsemista 5 ryhmän jäsentä, joten tov. Tanner tuli valituksi ryhmän ensimmäiseksi puheenjohtajaksi.

Tämän jälkeen valittiin ryhmän toiseksi puheenjohtajaksi, koska muita ehdokkaita ei nimetty, yksimielisesti tov. Pekkala.

2 §.

Ryhmän jäsenten nimeäminen Eduskunnan valiokuntien jäsen ehdokkaiksi.

Otettiin käsiteltäväksi v.v. ehdotus ryhmän jäsenten nimeämisestä Eduskunnan valiokuntien jäsen ehdokkaiksi.

Suureen valiokuntaan

Valmistusvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

(Katso v.v. pöytäkirjaa 1/2-34)

Perustuslakivaliokuntaan

Valmistusvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Lakivaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Ulkoasiainvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Valtiovarainvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Pankkivaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Talousvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Laki- ja talousvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Sivistysvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Maatalousvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Työväenasiainvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Kululaitosvaliokuntaan

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Tarkistajiksi

Hyväksyttiin v.v. ehdotus.

3 §.

Ryhmän jäsenmaksun suuruus.

Ryhmän jäsenmaksuksi määrättiin 50 markkaa jäseneltä kuukaudessa.

4 §.

Mäntsälän kapina-asian hoitaminen.

Koska Eduskunnan perjantaina 2/2-34 pidettävässä istunnossa tulee sille n.s. Mäntsälän juttu, päätettiin, että ryhmän aikaisemmin tätä asiaa hoitamaan valitsevat henkilöt valmistautuvat esiintymään Eduskunnassa.

V a k u u d e k s i :

Kungs-Lattén
Sihteeri.

Tarkistettu:

Maurus Riihela
Puheenjohtaja.

Otto Linnanen

Axel Kinnunen

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 1 p:nä helmikuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aattela, Hakkila, Kuusisto, Lehtokoski, Lonkainen, Pekkala, Reinikainen. Puhetta johti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Tannerin kirjelmä.

Puheenjohtaja esitti toveri Tannerin kirjelmän (liite 1), jossa hän ilmoitti ettei voi ryhmässä toimitetun puheenjohtajan vaalin perusteella ottaa vastaan ryhmän puheenjohtajan tehtävää.

Pekkala ilmoitti ettei hänkään tov. Tannerin kieltäytymisen jälkeen katso voivansa toimia ryhmän toisena puheenjohtajana.

Keskustelun päätyttyä päätettiin puheenjohtajain ilmoitukset saattaa ryhmän tietoon ja toimituttaa uusi puheenjohtajan ja toisen puheenjohtajan vaali.

2 §.

Ryhmän jäsenten nimeäminen Eduskunnan valiokuntien jäsen ehdokkaiksi.

Päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmän jäsenet asetettaisiin ehdokkaiksi Eduskunnan valiokuntien vaalissa seuraavasti:

Suureen valiokuntaan

Hakkila	Pesonen
Kosonen	Lonkainen
Mäkeläinen	Valta
Puittinen	Tolonen
Kulovaara	
Sinisalo	Varajäseniksi
Hämäläinen	Pekkala
Meriläinen	Andersson
Aarniokoski	Syrjänen
Kääriäinen	Hiltunen
Fagerholm	Väisänen
Malmivuori	Metsäranta
Pajunen	Eskola
Herrala	

Perustuslakivaliokuntaan

Lindman	Varajäseniksi
Koponen	
Aaltonen	Wiik
Åhlström	Lonkainen
Malkamäki	Voionmaa
Kulovaara	
Toivonen	

Lakivaliokuntaan

Kosonen	Varajäseniksi
Komu	
Perho	Malmivuori
Salonen	Turkka
Lastu	Räsänen
Sirén	
Huotari	

Ulkoasiainvaliokuntaan

Voionmaa	Varajäseniksi
Ryömä	
Hakkila	Reinikainen
Räsänen	Helo
Sventorzetski	Åhlström
Tanner	
Huotari	

Valtiovarainvaliokuntaan

Helo	Varajäseniksi
Puittinen	
Welling	Ryömä
Rantala	Aattela
Kuusisto	Bryggari
Pekkala	Kanerva
Lehtokoski	
Turkia	
Sventorzetski	

Pankkivaliokuntaan

Ryömä	Varajäseniksi
Aattela	
Venman	Sinisalo
Hämäläinen	Toivonen
Salmenoja	Mäkeläinen
Väisänen	

Talousvaliokuntaan

Reinikainen	Varajäseniksi
Kujala	
Tolonen	Lehtokoski
Penttala	Pesonen
Metsärinta	Hämäläinen
Aarniokoski	
Lumme	

Laki- ja talousvaliokuntaan

Kanerva	Varajäseniksi
Linna	
Kääriäinen	Kujala
Kivisalo	Koivulahti-Lehto
Peltonen	Pajunen
Kettunen	
Venman	

Sivistysvaliokuntaan

Voionmaa	Pesonen	Varajäseniksi
Pärssinen	Herrala	Lumme
Åhlström	Lonkainen	Salonen
	Syrjänen	Kivisalo

Maatalousvaliokuntaan

Marttila	Varajäseniksi
Eskola	
Jokinen	Tolonen
Halonen	Meriläinen
Mustasilta	Pekkala
Lepistö	
Koivulahti-Lehto	

Työväenasiainvaliokuntaan

Paasivuori	Varajäseniksi
Bryggari	
Fagerholm	Ampuja
Hildén	Perho
Turkka	Pajunen
Andersson	
Lindström	

Kulkulaitosvaliokuntaan

Aaltonen	Varajäseniksi
Linna	
Penttala	Koivulahti-Lehto
Hiltunen	Kettunen
Väisänen	Syrjänen
Peltonen	
Lumijärvi	

Tarkistajiksi

Lonkainen	Varatarkistajiksi
Åhlström	Huotari
	Räsänen

V a k u u d e k s i :

Jouko Lehtinen
Sihteeri.

Tarkistettu:

Antti Rauhala
Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 2 p:nä helmikuuta 1934. Kokouksen alussa ei toimitettu nimenhuutoa. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Maatalous- ja meijeriväen lähetystö.

Ryhmä otti vastaan maatalous- ja meijeriväen lähetystön, jonka puolesta esitettiin ryhmälle m.m. seuraavaa: Maatalouden hintoja kohtasi vuoden alussa raskas isku. Ulkomaisten markkinain hintataso on epänormaali. Jos kotimainen hintataso tulee määrätyksi tämän perusteella, ei maataloutemme sitä kestä. Osuusmeijerit ovat vuosikokouksissaan tätä kysymystä vakavasti pohtineet, ja Tampereella on asian johdosta pidetty meijeriliittojen edustajain kokous. Tämän jälkeen esitettiin ryhmälle yksityiskohtaisia tietoja maitorasvan hintavaihteluista viime vuosien aikana. Selostuksesta ilmeni, että maitotaloustuotteiden äskettäinen markkinahintojen lasku on noin 50 %. -Maatalouden olisi nyt saatava valtiovallan taholta jotakin tukea, jotta se voisi välttyä taloudelliselta romahdukselta. Tampereella pidetty meijeriväen kokous päättyi siihen tulokseen, että nyt olisi tehtävä kaikki mitä suinkin voidaan, jotta karjataloustuotteiden hinnat saataisiin vakinnutetuiksi n. 85-86 % vuoden 1929 hintatasosta. Lopuksi jätettiin ryhmälle e.m. Tampereen kokouksen julkilausuma. (Liite 1)

Ryhmän puheenjohtaja T a n n e r vastasi lähetystölle lausuen m.m.: Ryhmämme on toiminnassaan otettava huomioon valitsijainsa etu. Työväenluokan asema on tällä hetkellä varsin vakava. Sitä rasittaa suuri työttömyys ja kovin alhaiset palkat.

Eduskunnan suurimpana ryhmänä ja kansanedustajina emme kuitenkaan voi olla ottamatta huomioon myöskin toisten väestöryhmien etuja. Nykyinen hintataso on liian alhainen. Ryhmämme on aina pyrkinyt hintojen vakiinnuttamiseen. Ohjelmanamme on, että kaikkien väestöryhmien edut on otettava tasapuolisesti huomioon. On siis samanaikaisesti tuettava työntekijöitäkin kun avustetaan työvälineiden omistajia. Huomautti, että hintataso on kansainvälisestikin hyvin alhainen ja tämä vaikeuttaa kysymyksen ratkaisua. Vakuutti, että ryhmä pitää hyvin tärkeänä hintatason vakiinnuttamista. Mainitsi, että valtiolta onkin tukenut maataloutta, niinpä kuluvan vuoden menoarvioonkin on otettu 95 miljoonaa markkaa maataloustuotteiden vientipalkkioita varten. Huomautti lopuksi, että ryhmä tulee vakavasti harkitsemaan kaikkia niitä esityksiä, joita vastaisuudessa tehdään maatalouspuolan lievittämiseksi. Kiitti lähetystä ryhmälle osoittamastaan huomiosta ja antamistaan tiedoista.

V a k u u d e k s i :

Kungs-Lattén
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Minio Tanner
Puheenjohtaja.

A. J. Lander *M. J. Lumme*

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 8 p. helmikuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Andersson, Kujala, Räsänen, Sinisalo, Suokas (sairas), Sventorzetski, Valta ja Voionmaa. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Alotteet.

Keskusteltiin ryhmän ja sen jäsenten alotteiden Eduskunnalle jättämisestä. Puheenjohtaja ilmoitti, että puoluetöimikunnan asettama talouskomitea on laatinut ryhmää varten eräitä alotteita.

Ensiksi esiteltiin alote 150 milj. mk. määrärahan käyttämisestä pääasiassa kaupunkityöttömyyden torjumiseksi. (Tämä ja seuraavat alotteet liitteinä v.v. pöytäkirjassa 8/2-34.)

Valmistusvaliokunta ehdotti, että alote jätettäisiin ryhmän alotteena Eduskunnalle.

Hiltunen: Kun alotteessa puhutaan kaupungista ja kauppaloista ei se tunnu oikeen tyydyttävältä, sillä monet taajaväkiset yhdyskunnat ovat näihin verrattavassa asemassa ja alotetta olisi tähän suuntaan laajennettava.

Lyhyen keskustelun jälkeen hyväksyttiin v.v. ehdotus ottaen huomioon Hiltusen esittämän muutoksen.

Esiteltiin kunnallisen verotuksen uudistamista koskeva alote.

Päätettiin v.v. ehdotuksen mukaisesti, että alote jätetään ryhmän alotteena Eduskunnalle.

Esiteltiin koron alentamista tarkoittava alote.

Hyväksyttiin v.v. ehdotus, että alote jätetään ryhmän alotteena Eduskunnalle.

Esiteltiin ehdotus alotteen tekemisestä työt-
tömiin ja liian alhaista palkkaa saaneiden työllisten
perheiden kunnalliselta köyhäinhoidolta saaman avustuk-
sen kuntien toimesta suoritettavan takaisin perimisen
estämisestä.

Hyväksyttiin v.v. ehdotus ja alotteen valmista-
jaksi ja ensimmäiseksi allekirjoittajaksi valittiin
Bryggari.

Esiteltiin ehdotus alotteen tekemisestä ilman
omaa syytöksen taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden
pienviljelijöiden pakkohuutokauppojen lakkauttamisesta.

Hyväksyttiin v.v. ehdotus ja alotteen valmista-
jaksi sekä ensimmäiseksi allekirjoittajaksi valittiin
Pekkala.

Ryhmän jäsenten alotteet.

Esiteltiin Kivisalon alote minimipalkkalaik-
si. Valmistusvaliokunta ehdotti, että tov. Kivisaloa ke-
hoitettaisiin tarkastuttamaan alotteensa SAK:n toimi-
kunnalla ja jos se hyväksyisi alotteen, ryhmäkään ei sil-
loin vastustaisi sen Eduskunnalle jättämistä.

Kivisalo: Alotteeni ei koske sellaisia ammat-
tialoja, jotka ovat työehtosopimuksilla säännöstellyt
tai muuten tyydyttävästi palkattu. Kun porvarilliselta-
kin taholta tehdään alote samanlaisesta asiasta, on työ-
väen edustajan velvollisuutena menetellä samoin, kuiten-
kin niin ettei kulje porvarin perässä vaan edellä.

Helo: Asiasta ei olisi tehtävä lakialotetta
vaan toivomusalote. Ryhmän olisi siis kielletävä laki-
alotteen tekeminen.

Harvala: Kivisalon olisi supistettava alote-
taan niin, että se koskisi vain metsä- ja ulittotyöllisiä.
Puhemiehistössä olevien ryhmän jäsenten olisi kiirehdi-
tävä työväenasiainvaliokuntaa antamaan mietintönsä ryh-
män tekemistä minimipalkkaa koskevasta toivomusalottees-
ta.

Mustasilta: Alote, jos se Eduskunnalle jätetään,
olisi laajennettava myöskin maataloustyöllisiä koskevak-
si.

Hämäläinen: Alotetta ei saisi kohdistaa metsä-
ja ulittotyöllisten palkkoja säännösteleväksi, koska
siitä olisi seurauksena heidän ansiomahdollisuuksiensa
vähentyminen.

Bryggari: Parhain keino palkkojen korottamiseen
on ammatillinen järjestäytyminen. Työllisiä ei ole täl-
laisen mitään merkitsemättömän lainsäädännön avulla nu-
kutettava. Lain toteuttaminen sitä paitsi tuottaisi vai-
keuksia, koska sen valvontaa olisi vaikea saada kyllin
tehokkaaksi.

Perho: Palkkakysymys on työllisille varsin tärkeä
ja ryhmäkin on siihen jatkuvasti kiinnitettävä huomiota.
Kivisalolle olisi annettava lupa alotteensa jättämiseen.

Asiasta puhuivat vielä Fagerholm, Kulovaara ja
Kivisalo. Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyk-
sessä - kukaan ei laskettu - suurella äänten enemmistöllä
hyväksyttiin v.v. ehdotus.

Esiteltiin Rantalan pyyntö saada tehdä toivomus-
lote kotiteollisuusoppilaitosten vähävaraisten oppilaiden
oppilasavustuksien korottamiseksi ensi vuoden tulo- ja
menoarviossa.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätet-
tiin suostua tov. Rantalan pyyntöön.

Esiteltiin Mustasillan toivomusalote, että halli-
tus uutta asutuslainsäädäntöä valmistaessaan harkitsisi
myöskin muutoksia voimassaoleviin vuokra-alueiden lunas-
tamista koskeviin lakeihin siten, että lunastusoikeus
myönnettäisiin niihinkin vuokra-alueisiin, joilla sitä
voimassaolevien lakien perusteella ei vielä ole olemassa.

Hyväksyttiin v.v. ehdotuksen mukaisesti alote Edus-
kunnalle jätettäväksi.

Esiteltiin sos.-dem. raittiusväen taholta tehtyt
esitykset alotteiden tekemiseksi seuraavista asioista:
ehdotus laiksi väkijuomista annetun lain muuttamisesta,
toiv. al. Juoppouden nykyistä laatua ja laajuutta kos-
kevan tutkimuksen toimittamisesta, ja toiv. al. Esi-
tyksen antamisesta alkoholihuoltolaiksi.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hyväk-
syttiin alotteet Eduskunnalle jätettäväksi.

Käsiteltiin Lehtokosken pyyntö saada tehdä raha-asiaalote määrärahan osoittamisesta avustuksen myöntämisestä Koteja tylsämielisille r.y:lle tylsämielilihoitolan rakentamista varten.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin pyyntöön suostua.

Käsiteltiin Ryömän pyyntö saada tehdä alote valtion tilivuoden muuttamiseksi niin, että se alkaisi heinäkuun 1 päivästä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin pyyntöön suostua.

Tämän jälkeen hyväksyttiin v.v. ehdotus, että ryhmän taholta tehdään alote omakoti- ja pienrakentajien auttamisesta, sekä valittiin alotteen valmistajaksi ja ensimmäiseksi allekirjoittajaksi Komu.

Käsiteltiin Ahlströmin pyyntö saada tehdä alote kauppa-,konttori- ja varastoliikkeiden työoloista annetun lain muuttamisesta niin, että se koskisi myöskin parturiliikkeitä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin pyyntöön suostua.

Esiteltiin Anderssonin alote esityksen antamisesta laiksi kauppa-alusten miehistöstä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti hyväksyttiin alote Eduskunnalle jätettäväksi.

Käsiteltiin Kuusiston pyyntö saada tehdä alote eroitettujen tilojen vapauttamisesta päätilojen ve-loista ja rasituksista.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin pyyntöön suostua.

Käsiteltiin Wiikin pyyntö saada tehdä alote laiksi kuolemanrangaistuksen poistamisesta.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin pyyntöön suostua.

H e l o pyysi ryhmän suostumusta alotteen tekemiseksi sairausvakuutuslaiksi.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin että asiasta tehdään ryhmän alote, jonka valmistaa ja ensimmäisenä allekirjoittaa Helo.

Lepistö: Ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin alote suojeluskuntajärjestön uudelleen järjestämistä.

Kun ehdotus esiteltiin ryhmälle valmistelemattomana, ei se saanut kannatusta ja näin ollen raukesi.

Syrjänen pyysi ryhmän suostumusta alotteen tekemiseksi kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista annetun lain 9 §:n muuttamisesta.

Pyyntöön suostuttiin yksimielisesti.

Tämän asian yhteydessä herätti tov. Rantala keskustelun siitä olisiko ryhmän taholta alotteen tai välikysymyksen muodossa otettava Eduskunnassa esille. se työmaaterrori, jota työnantajat monin paikoin harjoittavat.

Komu: Asiasta on ollut puhetta tov. Huttusen kanssa, mutta hän on ollut sitä mieltä, että asiasta ei ole vielä saatu kootuksi niin paljon aineistoa, että se riittäisi alotteen teon perusteluiksi.

Helo: Asiasta on koottava aineistoa ja myöhemmin sen perusteella tehtävä välikysymys.

Hildén: Tähän mennessä ei ainakaan paperityöntekijöiden liitolle ole osastojen taholta lähetetty luotettavia todisteita työmaaterrorista, vaikka sellaisia on pyydetty.

Asiasta puhuivat vielä Komu ja Trukia. Keskustelun päätyttyä päätettiin, että asiasta ei tehdä aloitetta, ja että asian vastaista hoitamista ja valmistelua varten valitaan jaosto ja siihen jäseniksi H e l o , T u r k i a , H i l d é n ja K o o p o n e n , kokoonkutsujana Helo.

4 §.

Lomanpyyntöjä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti myönnettiin Komulle lupa olla poissa Eduskunnan istunnosta 13/2-34. Samoin Malkamäelle läheisen omaisen kuoleman vuoksi 15-16/2-34, sekä Kanervalle 15/2-34.

V a k u u d e k s i:

Tarkistettu: *Kaimo Hildén* *J. Peltanen* *M. L. Lamm*

P ö y t ä k i r j a

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 8 p:nä helmikuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aattela, Bryggari, Hakkila, Komu, Kuusisto, Lehtokoski, Lonkainen, Marttila, Pekkala, Ryömä, Tanner, Voionmaa ja Åhlström sekä puoluetoimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Valmistusvaliokunnan jäsenet.

Päätettiin pöytäkirjaan merkitä, että Eduskunnan valiokuntien sos.-dem. jäsenet olivat ryhmän sääntöjen mukaisesti valinneet valmistusvaliokunnan jäseniksi seuraavat ryhmän jäsenet:

Aaltonen, kulkulaitosvaliokunnasta,
Bryggari, työväenasiaivaliokunnasta,
Helo, valtiovarainvaliokunnasta,
Komu, lakivaliokunnasta,
Koponen, perustuslakivaliokunnasta,
Linna, laki- ja talousvaliokunnasta,
Marttila, maatalousvaliokunnasta,
Ryömä, pankkivaliokunnasta,
Tolonen, talousvaliokunnasta,
Voionmaa, ulkoasiainvaliokunnasta,
Åhlström, sivistysvaliokunnasta.

Valmistusvaliokuntaan kuuluvat sitäpaitsi ryhmän valitsemina: Hakkila, Lehtokoski ja Reinikainen sekä ryhmän virkailijat: Tanner, Pekkala, Kuusisto, Lonkainen ja Aattela.

2 §.

Hallituksen kertomus v. 1932.

Aikaisemmin tehdyn päätöksen mukaisesti sovittiin siitä, että Hallituksen kertomuksesta toimenpiteistään v. 1932 johdosta Eduskunnassa puhuvat Aaltonen, Wiik, Hakkila ja Räisänen.

Alotteet.

Keskusteltiin ryhmän ja sen jäsenten alotteiden Eduskunnalle jättämisestä. Puheenjohtaja ilmoitti, että puoluetoimikunnan asettama talouskomitea on laatinut ryhmää varten eräitä alotteita. Näistä esiteltiin ensiksi koron alentamista tarkoittava alote. (Liite 1)

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että alote hyväksyttäisiin ryhmäalotteena Eduskunnalle jätettäväksi ja että ensimmäisenä allekirjoittajana olisi Tanner.

Tämän jälkeen esiteltiin kunnallisen verotuksen uudistamista koskeva alote. (Liite 2.)

Keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että alote hyväksyttäisiin ryhmäalotteena Eduskunnalle jätettäväksi.

Esiteltiin alote 150 milj. mk. määrärahan käyttämisestä erikoisesti kaupunkityöttömyyden torjumiseksi. (Liite 3)

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että alote jätettäisiin ryhmäalotteena Eduskunnalle ja että ensimmäisenä allekirjoittajana olisi Bryggari.

Pekkala: Ilmoitti tekevänsä alotteen ilman omaa syytään taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden pienveljeliäjien pakkohuutokauppojen lakkauttamisesta, josta puoluekokous oli tehnyt päätöksen. (Liite 4)

Keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että tämäkin alote jätettäisiin Eduskunnalle ryhmäalotteena ja että ensimmäisenä allekirjoittajana olisi Pekkala.

Bryggari: Ehdotti ryhmän taholta tehtäväksi alotteen siitä, että työttömien ja liian alhaista palkkaa saaneiden

työlläisten perheiden kunnalliselta köyhäinholidolta saamaa avustusta ei kuntien toimesta saataisi perit takaisin. (Liite 5)

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että asiasta tehtäisiin ryhmäalote, jonka valmistaisi ja ensimmäisenä allekirjoittaisi Bryggari.

Ryhmän jäsenten alotteet.

Esiteltiin Kivisalon alote minimipalkkalaiksi. (Liite 6) Keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että тов. Kivisaloa kehoitettaisiin tarkastuttamaan alotteensa SAK:n toimikunnalla ja jos se hyväksyisi alotteen, ryhmäkään ei silloin vastustaisi sen Eduskunnalle jättämistä.

Rantala pyysi lupaa saada tehdä toivomusalotteen kotiteollisuusoppilaitosten vähäraisten oppilaiden oppilasavustuksien korottamiseksi ensi vuoden tulo- ja menoarviossa. (Liite 7)

Ryhmäkokoukselle ehdotetaan pyyntöön suostuttavaksi.

Esiteltiin Mustasilan toivomusalote, että hallitus uutta asetuslainsäädäntöä valmistaessaan harkitsisi myöskin muutoksia voimassaoleviin vuokra-alueiden lunastamista koskeviin lakeihin siten, että lunastusoikeus myönnettäisiin niihinkin vuokra-alueisiin, joilla sitä voimassaolevien lakien perusteella ei vielä ole olemassa. (Liite 8)

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että se hyväksyisi alotteen Eduskunnalle jätettäväksi.

Voioma ilmoitti, että sos.-dem. raittiusväen taholta tullaan tekemään eräitä alotteita, m.m. väkijuomalain muuttamiseksi, juoppoutta koskevan tutkimuksen aikaansaamiseksi ja alkoholistihuollon tehostamiseksi. (Liitteet 9, 10 ja 11)

Ryhmäkokoukselle ehdotetaan, että se hyväksyisi alotteet Eduskunnalle jätettäväksi.

Lehtokoski pyysi lupaa saada tehdä toivomusalotteen tylsämielisten hoidon edistämisestä.

Keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että se suostuisi Lehtokosken pyyntöön.

Lehtokoski pyysi lupaa saada tehdä alotteen tilastollisen tutkimuksen tekemisestä taloustyöntekijäin oloista.

Uusittiin edellisen asian yhteydessä tehty päätös.

Ryömä pyysi lupaa tehdä alotteen valtion tilivuoden muuttamiseksi niin, että se alkaisi heinäkuun 1 päivästä.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ilmoittaa, että v.v. puoltaa alotteen tekemistä tästä asiasta.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että ryhmän taholta tehtäisiin alote omakotirakentajain hädänalaisen aseman torjumisesta ja että sen valmistaisi ja ensimmäisenä allekirjoittaisi Komu.

Esiteltiin Anderssonin alote, jossa hallitusta kehoitetaan viipymättä antamaan yksityiskokotainen esitys laiksi kauppa-alusten miehittämisestä.
(Liite /2)

Ryhmäkokoukselle ilmoitetaan, että v.v. puoltaa alotteen temistä tästä asiasta.

Ahlström pyysi lupaa saada tehdä alotteen kauppa- ja liiketyöntekijäin työaikain muuttamisesta niin, että se koskisi myöskin parturiliikkeitä.

Ryhmäkokoukselle ilmoitetaan että v.v. puoltaa alotteen tekemistä k.o. asiasta.

Kuusisto pyysi lupaa tehdä alotteen panti-
lojen veloista ulosmitattujen palsta- ja lohkotilallisten omaisuuksien pakkohuutokauppojen estämisestä.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ilmoittaa, että v.v. puoltaa alotteen tekemistä tästä asiasta.

Wiiik pyysi lupaa tehdä alotteen kuolemanrangaistuksen poistamisesta.

Ryhmäkokoukselle ilmoitetaan, että v.v. puoltaa alotteen tekemistä tästä asiasta.

4 §.

Maarian kunnan palkkatyöläisten kirjelmä.

Esiteltiin Maarian kunnan palkkatyöläisten kirjelmä, joka oli saapunut ryhmälle jo joulukuussa 1933, mutta jota ryhmä Eduskunnan joululoman vuoksi ei silloin ehtinyt käsitellä. (Kirjelmä liite /3)

Merkittiin saaduksi.

5 §.

Eräiden kemiläisten autoilijain kirjelmä.

Esiteltiin eräiden kemiläisten autoilijain kirjelmä, jossa pyydettiin ryhmää ryhtymään toimenpiteisiin, jotta niille autonkuljettajille, jotka poliittisista syistä vankilaan joutuneina ovat vankilasta päästyään menettäneet oikeutensa ammattimaiseen autoajo-oikeuttavan ajokortin saantiin, kuten ainakin Kemissä ilmoitetaan tapahtuneen, palautettaisiin mahdollisuus ammattinsa harjoittamiseen.

Keskustelun päätyttyä päätettiin kirjelmä lähettää SAK:lle ja pyytää sitä ryhtymään toimenpiteisiin tässä asiassa.

6 §.

Lomanpyyntö.

Komu pyysi v.v. ja ryhmältä lupaa olla poissa Eduskunnan istunnosta 13/2-34.

Ryhmäkokoukselle ilmoitetaan, että v.v. puoltaa Komun lomanpyyntöä.

Vakuudeksi:

J. Kattelus
Sihteeri.

Tarkistettu:

M. Lamm
Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 2 p:nä maaliskuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Bryggari, Hakkila, Komu, Koponen, Linna, Lonkainen, Marttila, Reinikainen, Ryömä, Tanner ja Voionmaa sekä puolue-toimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Keskustelua rautatieohjelmasta.

Keskusteltiin siitä olisiko määrättävä ryhmän kanta hallituksen esittämään ja kulkulaitos- sekä suurenvaliokunnan laajentamaan rautateiden rakennusohjelmaan nähden. Lyhyen keskustelun ja äänestyksen jälkeen päätettiin ettei asiaa oteta käsiteltäväksi.

2 §.

Keskustelua talousneuvostosta.

Puheenjohtaja ilmoitti saaneensa tietää, että hallitus on tiukasti sillä kannalla, että talousneuvostoa koskeva lakiesitys hyväksytään hallituksen esityksen mukaisena, paitsi että laista voitaisiin tehdä määräaikainen, niin että sen voimassaoloaika säädettäisiin viideksi vuodeksi.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin asian käsittely siirtää tuonemmaksi.

3 §.

Keskustelua valtiollisen ja kunnallisen vaalilain muutosesityksistä.

Wiik selosti niitä muutoksia, joita asianomainen valiokunta oli tehnyt valtiollisen ja kunnallisen vaalilain muuttamista tarkoittaviin hallituksen lakiesityksiin. Selostaja oli sitä mieltä, että nämä lakiesitykset eivät ole työväenluokalle erittäin vaarallisia.

Tanner: Käsitteltävänä olevat lakiehdotukset ovat paremmat kuin voimassaolevat, koska ne poistavat hallinnollisen mielivallan. Lakiehdotusten eräisiin yksityiskohtiin on kuitenkin liitettävä vastalause.

Aaltonen ja Reinikainen yhtyivät Tannerin lausuntoon lausuen lisäksi, että ryhmän taholta ei olisi tehtävä käsitteltävänä olevien esitysten hylkäämisehdotusta.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin perustuslakivaliokunnan sos.-dem. valiokuntaryhmän menettely ja jätettiin sille asian vastainen hoitaminen.

4 §.

Kiihoituslaki.

Wiik selosti hallituksen n.s. kiihotuslakiesityksen käsittelyä perustuslakivaliokunnassa. Valiokunta on saanut eräiltä asiantuntijoilta lausuntoja, joiden mukaan k.o. lakia ei tarvitsisi säätää perustuslain luontoisessa järjestyksessä. Laki tekisi kuitenkin voimaan tultuaan sana- ja painovapauden jokseenkin olemattomaksi.

Asian johdosta päätettiin kehottaa asianomaisen valiokunnan sos.-dem. jäseniä toimimaan siihen suuntaan, että k.o. lakiesityksestä saataisiin karsituksi pois mahdollisimman paljon sana- ja painovapautta rajoittavia määräyksiä. Ryhmän kannan määrittämisestä päätetään myöhemmin.

5 §.

Edustajan valitseminen puolueuuevoston kokoukseen.

Ryhmän edustajaksi 4 p:nä maaliskuuta 1934 pidettävään Sosialidemokraattisen puolueuuevoston kokoukseen valittiin ryhmän sihteeri H. Aattela.

6 §.

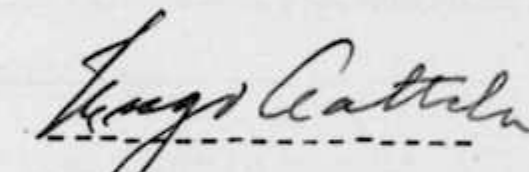
Sysmän ja Asikkalan kuntien lähetystö.

Valmistusvaliokunta otti vastaan Sysmän ja Asikkalan kuntien lähetystön, jonka puolesta valiokunnalle esitettiin selostus Pulkkilan harjun maantiekysymyksestä. Selostuksesta ilmeni m.m. että

kyseessä on n. 300 vuotta vanha tie, joka on liikennesuhteiden muuttuessa päässyt rappeutumaan noin 60 vuotta sitten tullakseen jälleen nykyisenä autojen aikakautena ajankohtaiseksi. Sysmän ja Asikkalan sekä eräät muut kunnat ovat ryhtyneet toimenpiteisiin tämän rappiolle joutuneen tien uudelleen kunnostamiseksi. Asiaa on tutkittu ja tien kunnostamista puoltavat myöskin Lahden ja Hämeenlinnan kaupungit. Asia on sekä tie- että myöskin työkySYMYYKSENÄ erittäin tärkeä. Kun asian johdosta on eräs ikl:nen edustaja tehnyt aloitteen lausuttiin lähetystön puolesta toivomus, ettei ryhmä antaisi tämän seikan vaikuttaa muuten niin hyvään asiaan.

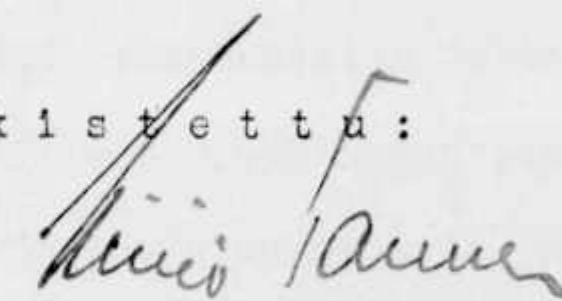
Lähetystölle vastasi ryhmän puheenjohtaja ja Tanner kiittäen valiokunnan saamista tiedoista.

V a k u u d e k s i :

Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 9 p:nä maaliskuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Aarniokoski, Helo, Huotari, Komu, Kosonen, Lastu, Metsäranta (sairas) Paasivuori, Perho, Salonen, Sirén, Suokas (sairas), Tanner ja Ahlström (sairas). Puhetta johti Ryömä ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Sen johdosta että ryhmän jäsen Ryömä oli johtanut puhetta tämän ryhmäkokouksen edellä pidetyssä valmistusvaliokunnan kokouksessa valittiin hänet kokouksen puheenjohtajaksi.

2 §.

Rautateiden rakennuslakia ei äänestetä yli vaalien.

Sen johdosta että Eduskunnassa oli tehty ehdotus, että laki rautatierakennuksista vuosina 1934 - 1938 jätettäisiin lepäämään yli vaalien, päätettiin v.v. ehdotuksen mukaisesti että ryhmä ei äänestä tämän ehdotuksen puolesta.

3 §.

Metsänparannuslaki.

Keskusteltiin ryhmän kannan määrittämisestä metsänparannuslakiin nähden. Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmän jäsenille annettaisiin tässä asiassa "vapaat kädet".

Bryggari: Tämä laki olisi hylättävä. Valtion varoja ei olisi näin suuria määriä sidottava vuosiksi eteenpäin.

Reinikainen: Yhtyi Bryggarin lausuntoon. Asia on ryhmän jäsenten taholta suuressa valiokunnassa holdettu väärin.

Pekkala: Minun kantani tässä asiassa ovat määränneet seuraavat seikat: 1) Alkuperäisen met-

sänparannusohjelman oli laatinut sos.-dem. hallitus ja sisälsi se 10 vuoden suunnitelman, jonka mukaan 10 vuoden kuluessa olisi tullut tarkoitukseen käytettäväksi 475 milj. markkaa ja m.m. v. 1935 55 milj. mk., v. 1936 60 milj. mk., v. 1937 65 milj. mk., v. 1938 70 milj. mk. ja v. 1939 75 milj. mk., eli siis 5-vuotiskautena 1935-39 yhteensä 325 milj. mk. Tämä ohjelma jota silloinen sos.-dem. ryhmä yksimielisesti kannatti, tiesi siis 65 milj. markkaa suuremman määrärahan käyttämistä tarkoitukseen kuin nyt käsiteltävänä oleva ehdotus.

2) Kysymyksessä on suuri työmääräraha, joka antaisi vuosittain kevät, kesä- ja syyskuukausien aikana työtä noin 12,000 á 15,000 työläiselle, joista suuri osa muuten jäisi, metsä- ja uittotöiden päätyttyä, huonosti palkatuista ja tilapäisistä varatoista riippuvaksi.

3) Sosialidemokraattisen ryhmän on minun käsittääkseni tällaisena aikana, jolloin työttömyys on niin vakava kuin se on, tullen seuraavina vuosina epäilemättä ehkä pahempanakin jatkumaan, väestön tuotannon palvelukseen sijoitettava ylijäämä kun yhä näyttää kasvavan, koetettava budjettiin ajaa mahdollisimman suuria työmäärärahoja, joilla parhaiden voidaan työttömyyttä lieventää ja samalla hankkia työläisille parempi palkka kuin varatoissa.

4) Mitä enemmän työmäärärahat on sidottu lailla, sitä vähemmän porvarilliset hallitukset voivat myöntää varoja heille mieluisiin tarkoituksiin: puolustusmenoihin, suojeluskunnille, virkamiesten palkkoihin j.n.e. Kun valtion käteisvarat jo nyt nousevat 500 á 600 miljoonaan markkaan ja valtion raha-asiat alkoholitulojen, tullitulojen, rautatietulojen ja metsätulojen muodossa näyttävät lähivuosina kasvavan, on vaara tarjolla, että porvarillinen enemmistö käyttää näitä lisätuloja meille epämieluisiin tarkoituksiin, niinkuin nykyisenkin hallituksen aikana on usein tapahtunut. Kun meillä harvoin on tilaisuus saada huomattava työmäärä-

raha porvarienkin myötävaikutuksella läpi, niin en saata ymmärtää kuinka meidän taholla voidaan toisenlaiselle kannalle asettua ja pelkästään sellaisesta muodollisesta syystä, ettei menoja olisi sidottava lailla.

5) Nykyinen hallitus on varsin oikeistolainen ja pankkimiespiirien hallitus. Jos me nyt, asetuttuamme suuressa valiokunnassa yksimielisesti lakiehdotuksen hyväksymisen kannalle, pelästyimme hallituksen nyrkiniskua, josta sitäpaitsi ei seuraa hallituspuola, niin joudumme hyvin noloon asemaan kansan silmissä, joka ei voi ymmärtää niin lämmintä ystävällisyyttä selvästi oikeistolaista hallitusta kohtaan.

Mitä asian kansantaloudelliseen merkitykseen sekä lain säätämiseen muuten, käytännön vaatimuksia silmälläpitäen tulee, niin olen sen puolen asiasta puheenvuorossani Eduskunnassa mielestäni vastaansanomattomasti osoittanut. Rohkenen sen vuoksi toivoa, että ryhmä asettuisi lain hyväksymisen kannalle.

Valta: Tämä määräraha on hyvin tärkeä. Metsänparannus vaikuttaa sängen edullisesti pienviljelijöiden talouteen, vähentäen hallan tuhomahdollisuuksia ja antaen työtä maatalous- ja metsätyöläisille.

Tolonen: Kannatti v.v. ehdotusta.

Lumijärvi: Metsänparannustyöt ovat muodostuneet Karjalassa varsin tärkeiksi ansiotilaisuuksiksi työläisille.

Hakkila: Kivimäen puheen jälkeen on vaikea nykyistä hallitusta kannattaa.

Puittinen: Oli sitä mieltä, että asia olisi ollut otettava ryhmässä käsiteltäväksi ennenkuin se joutui suuressa valiokunnassa esille.

Welling: Kysymys ei ole yksinomaan valtion metsänparannuksista, vaan määrarahasta jokseenkin toinen puoli tulee yksityismetsien omistajien hyväksi. Lain 3 §. ei minua tyydytä, sillä siinä annetaan yksityismetsänomistajille kohtuuttoman suuria avustuksia. Kannatti vapaiden käsien myöntämistä.

Bryggari: Tämä asia on nyt koetettu tehdä sellai-

seksi, että hallituksen nyrkiniskun jälkeen sitä ei olisi asiallisesti käsiteltävä. Hallituksen menettely on otettava esiin toisessa yhteydessä ja nyt on päätettävä lain hylkäämisestä.

Kulovaara: Olen saanut sen käsityksen, että Suomessa on käytetty liian vähän rahoja maanparannustöihin. Kannatti lain hyväksymistä.

Aaltonen: Tästä asiasta ei saisi tehdä suurpoliittista kysymystä.

Turkka: Asian ydin on siinä sidotaanko valtion varoja suuri määrä varsin pitkäksi aikaa tulevaisuuteen. Ennen kansalaissotaa oltiin ryhmässä yksimielisiä siitä, ettei valtion varoja saa varsin paljoa sitoa. Nyt on tästä periaatteesta suuressa määrin luovuttu.

Ryömä: Keskustelusta on käynyt ilmi, että ryhmä ei vastusta metsänparannusrahoja. Eri mieltä ollaan siitä onko nämä rahat lailla sidottava. Aikaisemmin on vastustettu budjetin jättäytämistä, paitsi ^{valtiota ja kuntia yhteisesti sitovan} ~~määrätyissä~~ asioissa, kuten kansakoululaitos, lääkintälaitos ym. Mainitsi v. Frenchelin aloitteesta hypoteekkirahaston perustamisesta, jossa niinkään ehdotetaan rahoja sidottavaksi varsin hyödyllisiin tarkoituksiin. Alotetta ei pankkivaliokunta kuitenkaan sellaisenaan hyväksynyt.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä 30 ryhmän jäsentä kannatti lakiehdotuksen hyväksymistä ja 19 sitä vastusti. Tämän jälkeen hyväksyttiin yksimielisesti v.v. ehdotus "vapaiden käsien" myöntämisestä.

4 §.

Yhdistyslaki.

Päätettiin ryhmän kannan määräämisestä yhdistyslakiin.

Lyhyen keskustelun jälkeen hyväksyttiin v.v. ehdotus.

5 §.

Lomanpyyntöjä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti suostuttiin Lumijärven pyyntöön saada olla poissa Eduskunnan istunnosta 13/3-34 ja Lehtokosken sekä Komun pyyntöön saada olla poissa Eduskunnan tämän päivän iltatunnosta.

6 §.

Hammasteknikkojen lähetystö.

Sen jälkeen kun suurin osa ryhmän jäsenistä oli ehtinyt poistua ryhmäkokouksesta, saapui kokoushuoneeseen hammasteknikkojen lähetystö, jonka puolesta esitettiin ryhmälle tähän pöytäkirjaan liitetty kirjelmä. (Liite 1)

Lähetystölle vastasi kokouksen puheenjohtaja Ryömä, ilmoittaen että kirjelmässä mainittuihin seikoihin tullaan ryhmän taholta kiinnittämään huomiota.

V a k u u d e k s i :

Kaarlo Aattelu
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Mauno Ryömä
Puheenjohtaja.

J. Welling

Mathi Turkia

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 9 p:nä maaliskuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Bryggari, Hakkila, Komu, Koponen, Kuusisto, Lehtokoski, Marttila, Pekkala ja Ryömä sekä puolustolmikunnan edustajana Wiik. Koska ryhmän ensimmäinen puheenjohtaja on ulkomaamatkalla ja kun ryhmän toinen puheenjohtaja ei ehtinyt valiokunnan kokouksen alkuun, valittiin kokouksen puheenjohtajaksi R y ö m ä . Pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Rautateiden rakennuslakia ei äänestetä yli vaalien.

Sen johdosta että Eduskunnassa oli tehty ehdotus, että laki rautatierakennuksista vuosina 1934- 1938 jätettäisiin lepäämään yli vaalien, päätettiin ryhmälle ehdottaa, että ryhmä ei äänestäisi tämän ehdotuksen puolesta.

2 §.

Metsänparannuslaki.

Keskusteltiin ryhmän kannan määrittämisestä metsänparannuslakiin nähden.

Kuusisto: Tällaisia suuria menoja ei pitäisi moniksi vuoksiksi etukäteen lailla sitoa. Eduskunta kyllä myöntää tähän tarkoitukseen varoja, jos niitä vain on myönnettävissä. Valittiin ettei asiaa tuotu aikaisemmin ryhmän käsiteltäväksi.

Hakkila: Olen aikaisemmin ollut valtiovarainvaliokunnan mietinnön kannalla, siis sitä mieltä, ettei metsänparannusvarojen määrää olisi lailla moniksi vuoksiksi sidottava, mutta asian nykyisessä vaiheessa voin hyväksyä suurenvaliokunnan mietinnön.

Marttila: Kannatti suurenvaliokunnan mietinnön hyväksymistä.

Ryömä: Kannatti valtiovarainvaliokunnan mietintöä, koska valtion varoja ei olisi etukäteen lailla näin suuria määriä sidottava.

Aaltonen: Yhtyi edellisen puhujan lausuntoon.

Komu: Yhtyi edellisiin, mutta piti vaikeana äänestää lakia vastaan sen jälkeen kun pääministeri oli pitänyt talousneuvostoa koskevan puheensa.

Lehtokoski: Oli sitä mieltä että ryhmän on asian nykyisessä vaiheessa vaikea äänestää lakia vastaan.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä 5 valiokunnan jäsentä kannatti lain hyväksymistä 4 jäsenen vastustaessa. Tämän jälkeen päätettiin ryhmälle ehdottaa, että se myöntäisi jäsenilleen tässä asiassa "vapaat kädet".

3 §.

Yhdistyslaki.

Keskusteltiin ryhmän kannan määrittämisestä yhdistyslakiin nähden.

Komu: Yhdistyslakiin on tullut suuressa valiokunnassa ed. Erkon lakivaliokunnan mietintöön liittämän vastalauseen mukainen lisäys, jossa kielletään yhdistyksien jäseniä käyttämästä puseroja tai muita näkyviä puoluetunnuksia. Sanoi saaneensa tietää, että hallitus on tämän muutosesityksen takana.

Aaltonen: Erkon vastalauseen mukainen lisäys on melko puutteellinen. Sen mukaan ei voida ehkäistä tulemasta puseroissa toisten järjestämiin kokouksiin tai juhliin, ei ehkäistä puserojen käyttöä ulkona j.n.e.

Wiik: Erkon ehdotusta voidaan parantaa. Kun siitä poistetaan eräitä sanoja, niin silloin puserojen käyttämiskielto tulee yleisemmäksi.

Ryömä: Oli sitä mieltä että ryhmän taholta ei vastustettaisi Erkon ehdotuksen hyväksymistä.

Marttila: Ehdotti valittavaksi kolme jäsentä tarkistamaan Erkon ehdotuksen sanamuotoa siihen suuntaan kun Wiik ehdotti.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin Marttilan ehdotus ja k.o. tehtävän suorittajiksi valittiin W i i k ,

R y ö m ä ja H a k k i l a . Lisäksi päätettiin, että ryhmälle ehdotetaan, että se kannattaisi lakivaliokunnan mietintöön liitettyä valiokunnan sos.-dem. jäsenten vastalauseetta ja että sen puolesta Eduskunnassa esiinnyttäisiin, ja että myöskin тов. Sventorzetski puhuisi tässä asiassa.

4 §.

Ehdotus toivomukseksi hypoteekkirahaston perustamisesta.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että se äänestäisi hypoteekkirahaston perustamista koskevan toivomusalotteen johdosta Pankkivaliokunnan antaman myönteisen pönten puolesta.

5 §.

Lomapyyntöjä.

Lumijärvi pyysi oikeusasian perusteella valiokunnan ja ryhmän suostumusta pyyntöönsä olla poissa Eduskunnan istunnosta 13/3-34. Pyyntöä päätettiin puoltaa.

Lehtokoski ja Komu pyysivät valiokunnan ja ryhmän suostumusta poissaoloonsa Eduskunnan tämän päivän iltatunnosta, jos sellainen pidetään. Pyyntöjä päätettiin puoltaa.

V a k u u d e k s i :

Heikki Lehtinen
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Samuel Ryömä
Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 13 p:nä helmikuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Hakkila, Helo, Koponen, Kuusisto, Lehtokoski, Linna, Lonkainen, Marttila, Reinikainen, Ryömä, Tanner, Tolonen, Voionmaa ja Åhlström sekä puoluetoimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Keskustelua talousneuvostosta.

Sen johdosta, että perustuslakivaliokunnassa olevien ryhmän jäsenten taholta tehtiin esitys ryhmän kannan määrittämisestä talousneuvoston perustamista koskevasta lakiesityksestä, otettiin asia käsiteltäväksi. Perustuslakivaliokunnan jäsen Koponen selosti asian käsittelyä mainitussa valiokunnassa. Ilmoitti lopuksi, että hallitus tulee eroamisensa uhalla vaatimaan esityksensä hyväksymistä.

Voionmaa: Olen ollut myötätuntoinen tämän lain säätämistä kohtaan. Kansainvälisen Parlamenttien liiton kokouksissa on suositeltu tällaisten laitosten perustamista.

Helo: Tätä esitystä on pidettävä toisen kamarin perustamisen siemenenä. Hallituksen esityksessä on kokonaan sivuutettu pariteettiperiaate, jonka toteuttaminen olisi kuitenkin aivan välttämätön, sillä työväenluokan olisi saatava neuvostoon saman verran edustajia kuin teollisuuden harjoittajakin. Lakia ei olisi nykyisessä muodossaan hyväksyttävä. Kun tämä asia oli valtiovarainvaliokunnassa käsiteltävänä oltiin siellä yleensä sitä mieltä, että tämän lain säätämisellä ei päästä erikoiskomiteoistakaan. Se voimallisesti minkä tällainen neuvosto nykyisissä oloissa Eduskunnalle antaisi koituisi työväenluokkaa

vastaa.

Aaltonen: Taloudellisen neuvottelukunnan asettaminen ei ole ristiriidassa sosialidemokraattisten periaatteiden kanssa. Näin on asia käsitetty niissä maissa, joissa on jo tällaisia neuvostoja perustettu. Laki olisi sisällykseltään saatava sellaiseksi, ettei sitä tarvitsisi säätää perustuslain luontoisessa järjestyksessä, sekä myöskin työväen kannalta mahdollisimman edulliseksi. Ehdotti, että ryhmän kannan määrittäminen siirrettäisiin myöhemmäksi.

Lehtokoski: Huomautti, että talousneuvosto tulisi jaostojensa kautta seuraamaan myöskin Eduskunnan valiokuntien työtä. Asia on tullut uuteen vaiheeseen sen jälkeen kun hallitus on siitä tehnyt luottamuskytymyksen. Yhtyi Aaltoseen siinä, että laista olisi koetettava saada mahdollisimman hyvä ja vasta myöhemmin päätettävä miten ryhmä tulee lakiin suhtautumaan.

Reinikainen: Jos tämä laki on siemen toisen kamarin perustamista varten, on sitä silloin jyrkästi vastustettava.

Ryömä: Minulla on sellainen käsitys, että tällainen neuvosto tulisi vaikeuttamaan työväen sosiaalisia saavutuksia. Emme etukäteen tiedä mitä se tuo tullessaan. Piti selvänä, että sen jälkeen kun tällainen nykyoloissa varsin taantumukselliseksi muodostuva neuvosto on antanut hylkäävän lausuntonsa jostakin työväelle tärkeästä esityksestä, on sosialidemokraattisen ryhmän melkein mahdollon saada tällainen esitys Eduskunnassa hyväksytyksi.

Helo: Talousneuvoston avulla ei kohotettaisi Eduskunnan arvovaltaa, vaan sitä päin vastoin käytettäisiin Eduskuntaa vastaan. Jos Eduskunta esim. hyväksyisi jonkun esityksen vastoin talousneuvoston kielteistä lausuntoa, saataisiin siitä aihe väitteeseen, että asiantuntijat ovat esittäneet toista mutta Eduskunta päättää toisin. Ei se, että hallitus on tehnyt esityksestään luottamuskytymyksen, tee asiaa toiseksi, ryhmän on hylättävä tämä lakiesitys.

Voionmaa: Valiokuntakäsittelyssä olisi koetettava saada lakiin mahdollisimman paljon parannuksia. Työväen

edustus voimakkaammaksi ja presidentin nimittämisoikeutta rajoitettumaksi.

Tanner: Kannatan asiallisista syistä talousneuvoston perustamista. Siinä pääsevät erilaiset taloudelliset piirit kosketuksiin keskenään. Monissa maissa onkin luotu tällaisia laitoksia. Myöskin poliittisista syistä voidaan tällaisen laitoksen perustamista puolustaa. Tällaisina kriisikausina on koetettava voittaa aikaa. Ja nyt olisi kokeiltava mitä tälläinkin laitoksella saadaan aikaan.

Asiasta puhuivat vielä Kuusisto ja Ryömä.

Keskustelun päätyttyä jätettiin asian hoitaminen perustuslakivaliokunnan sos.-dem. valiokuntaryhmän huoleksi evästyksellä, että sen on koetettava saada laista mahdollisimman hyvä. Valiokunnan mietinnön valmistuttua otetaan asia uudelleen käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittämistä varten.

2 §.

Menettelytapa Müntzälän kapina-asian käsittelyssä.

Keskusteltiin menettelytavan määrittämisestä Müntzälän kapina-asiaassa, jonka jatkokäsittely suoritetaan tänään.

Keskustelun päätyttyä päätettiin seuraavaa:

1) Ryhmän puolesta valmistetaan ponsilauselma, jossa vaaditaan IKL:n lakkauttamista.

2) Jos edistyspuolueen ryhmän taholta tehdään samanlainen ponsilauselma, ei ryhmän pontta esitetä Eduskunnalle.

3) Ryhmän puheenjohtajat neuvottelevat asiasta n.s. laillisuusryhmien puheenjohtajien kanssa.

4) Jos saadaan varmuus siitä, että puhemies ei anna äänestää ed. V. Annalan ponnesta, jossa vaaditaan puoluetamme lakkautettavaksi, ei ryhmän pontta esitetä Eduskunnalle, koska puhemies ei antaisi siitäkään äänestää.

5) Jos Eduskunnassa tehdään esitys lausunnon pyytämiseksi perustuslakivaliokunnalta puhemiehen menettelyn johdosta, ryhmä äänestää tällaista esitystä vastaan.

Tarkistettu:

Vakuudeksi: *Hugo Rattala*

Piiri Tanner

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 15 p:nä maaliskuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Bryggari, Harvala, Helo, Herrala, Koivulahti-Lehto, Kujala, Lehtokoski (sairas), Mustasilta, Reinikainen, Räsänen, Salmenoja, Syrjänen, Tanner, Turkia, Väisänen ja Ahlström (sairas). Puhetta johti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Lomanpyyntö.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti suostuttiin Suokkaan pyyntöön olla poissa Eduskunnan istunnosta 20/3-34.

2 §.

Eduskunnan istuntokausi.

Sen johdosta, että puhemiesneuvostossa ja myöhemmin Eduskunnassa tulee esiin kysymys Eduskunnan istuntojen keskeyttämisestä pääsiäispäivien vuoksi, otettiin asia käsiteltäväksi.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä kannattaisi lyhyen pääsiäisloman pitämistä ja että loma olisi järjestettävä siten, että se alkaisi 27/3 ja päättyisi 3/4.

Komu: Ehdotti, että ryhmä kannattaisi noin 2-3 viikkoa kestävästä lomasta.

Ehdotusta kannatti Hiltunen.

Ryömä, Hakkila, Lumijärvi, Marttila ja Welling kannattivat v.v. ehdotusta.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä suurella äänten enemmistöllä (ääniä ei laskettu) hyväksyttiin v.v. ehdotus.

3 §.

Politiittisten vankien oikeudet.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen ehdotukseen laiksi rangaistuksen täytäntöönpan-

nosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta.

Valmistusvaliokunta ehdotti että ryhmä päättäisi vastustaa lain hyväksymistä kaikin käytettävissä olevin keinoin, joten ryhmän taholta olisi tehtävä esitys lain hylkäämisestä sekä lepäämäänjättämisestä yli vaalien.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

4 §.

Keskustelua sisäpoliittisesta tilanteesta.

Kysymyksen alusti ryhmän toinen puheenjohtaja Pekka lausuen seuraavaa: "Sisäpoliittisessa tilanteessa on selvästi havaittavissa jännityksen merkkejä. Onhan maalaisliitto aina viime syksystä alkaen ja oikeastaan jo heti vaalien jälkeen osoittanut ilmeistä tyytymättömyyttä nykyisestä hallituksesta kohtaan, koettaen ennen joulua hallitusta kaataakin. Senjälkeen kuin pääministeri talousneuvostoasiassa esiintyi, on myöskin edistysmielinen puolue mahdollisimman selvästi sanonut irti hallituksen pyrkimyksistä tässä kohden, ja sikäli kuin ulkopuolinen saa tietoonsa toisen ryhmän asioita, on voitu panna merkille, että hallituksen ja edistysmielisten kesken on kaiken aikaa ollut melkoista erimielisyyttä suhtautumisessa lapualaisiin. Parlamenttaarinen tilanne on näin ollen jossain määrin luonnoton. Lienee näin ollen syytä meidänkin selvittää lyhyesti suhdettamme nykyiseen hallitukseen.

On heti alkuun sanottava, ettei hallitus suinkaan ole toiminut meidän tyydytykseksemme. Eihän tarvitse muuta kuin viitata Tampereen tapahtumiin viime helatorstaina, jolloin hallitus osoitti harvinaista voimattomuutta niitä kurittomia suojeluskuntalaisaineksia kohtaan, jotka hyökkäsivät viranomaisien antamien ohjeiden sekä muiden säädettyjen määräysten mukaan asetettujen lippujemme kimppuun, poistaen ne väkivaltaisesti paikaltaan, muusta samanhenkisten harjoittamasta ilkivallasta puhumatta täs-

sä yhteydessä. Sensijaan että olisi ilkivallan tekijöitä rangaistu, rankaistiin meitä, kieltämällä punaisten lippujen käyttö kokonaan, samalla kuin hakaristi- ja sinimustalippujen käyttö sallittiin. Tämähän oli selvää hallinnollista epäoikeudenmukaisuutta ja ymmärrettävissä vain hallituksen heikkouden merkkinä suurta häntä pitäviä lapualaisjoukkoja kohtaan. Muutenkin on hallitus aina silloin tällöin nöyrästi kumartanut lapualaisiin päin, milloin ahdistellen meidän lehtiämme, vieläpä kieltäen erään lapualaisille epämieluisen näytelmän näyttelemisenkin, milloin erottamalla lapualaisten erotettavaksi vaatiman virkamiehen, milloin taas Eduskunnassa esilletulleisiin asioihin suhtautumalla meitä kohtaan vihamielisellä tavalla. Mutta tästä huolimatta on kuitenkin hallituksen plus-puolellekin merkittävä jotain. Epäilemättä pääministerin esiintyminen yhdistyslaki-asiassa, vaikka hän olikin sen hyväksyvällä kannalla, vaikutti suurelta osalta siihen, että työväelle ja sen järjestötoiminnalle mitä vahingollisin laki tuli hylätyksi. Samoin kävi työttömyyskassalain kanssa. Pääministerin esiintyminen mäntsälä-keskustelun yhteydessä on niinikään pantava merkille, hän kun katsoi, ettei ole laillisia edellytyksiä puolueemme hajoittamiseen. Mutta tämä kaikki on sittenkin pientä kaiken sen rinnalla mitä hallitus on lapualaisasiassa jättänyt tekemättä. Lapualaisethan ovat edelleen saaneet riehua Eduskuntaa ja kansanvaltaista yhteiskuntajärjestystämme vastaan ikäänkuin maassa ei olisikaan hallitusta, sillä suoraan on sanottava, ettei hallitus ole yrittänytkään lapualaisia vastaan tehdä mitään. Pikemmin on se päinvastoin sinne päin, niin kuin jo äsken mainitsin, nöyrästi aina silloin tällöin kumartanut. Ja huippukohdan tässä kohden saavutti pääministerin lausunto talousneuvostoasiassa, joka lausunto täytyi merkitä aseiden antamiseksi parlamenttarismin vastustajien käteen. Muutenkin on hallituksen politiikka ollut selvää oikeistolaista politiikkaa, niinkuin sen lukuisat esitykset ja edesot-

tamukset Eduskunnan edessä osoittavat. Ottaen huomioon vaalien tulokset, jotka ilmeisesti merkitsivät vasemmistosuunnan voittoa, on näin ollen nykyinen olotila kovin outo.

Mitä siis olisi tehtävä asiointitilan korjaamiseksi? Toiset sanovat: kaadetaan hallitus; toiset taas: ei ole viisasta rikkoa nykyistä olotilaa ja lähteä tuntemattomille teille. Minun mielestäni on tilannetta epäilemättä vakavasti harkittava, jos ja ennenkuin joihinkin toimenpiteisiin ryhdytään.

Mitä ensinnäkin hallituksen kaatamiseen tulee, niin ei sitä missään tapauksessa olisi kaadettava umpimähkään, vaan olisi oltava selvillä seurauksista. Uuden hallituksen muodostaminen epäilemättä näissä oloissa tuottaa melkoisia vaikeuksia, sillä maalaisliitto on nykyään miltei hallituskyvytön. Sen parhaita johtomiehiä on nykyisestä eduskuntaryhmästä poissa, jotenpaitsi sen hallitus tulisi lepäämään hyvin kapealla pohjalla, sillä sen talouspoliittinen ohjelma miellyttäisi todennäköisesti ainoastaan IKL, eikä sitäkään kaikissa suhteissa, niinkuin esim. näiden ryhmien suhtautuminen virkamiesten palkkauskysymykseen osoittaa, muista mielipidevastakkaisuuksista eikä suinkaan vähimmän valtiollispoliittisista erimielisyyksistä puhumattakaan. Varsinaisen kokoomuspuolueen saaminen samaan joukkoon kohtaa epäilemättä, niin suuri halu kuin kokoomuksella varmaan olisikin hallituksen kaatamiseen, suuria vaikeuksia, sillä eihän kokoomus halua kuulla puhuttavankaan esim. koron säännöstelystä, Venäjän puun tuonnista, pakkohuutokauppojen keskeyttämisestä y. m. Maalaisliittolaisväriseen hallitukseen täytyisi niin ollen nojautua meihin, mutta tällainen yhteistoiminta kohtaisi epäilemättä talouspolitiikan alalla vaikeuksia, jos yleisestä valtiollisesta suunnasta voitaisiinkin sopia. Kun kuitenkin ryhmämme taholta on tehty useita aloitteita: korkoaloite, pakkohuutokauppojen keskeyttämisaloite, frangilaina-aloite y. m., joissa yhteisymmärrys saatetaan löytää, ei mielestäni ole mahdollisuuden ulkopuolella sopia maalaisliiton kanssa

jostain molempia puolia tyydyttävästä minimiohjelmasta, kuten on tapahtunut sosialidemokraattien ja talonpoikien välillä Tanskassa ja Ruotsissa ja kuten kaiken todennäköisyyden mukaan tulee tapahtumaan myöskin Norjassa. Sillä pääasia on sittenkin nyt, että saadaan mahdollisimman vankka ja laaja kansanvaltaisten aineiden rintama mustia diktatuurimiehiä vastaan, jotka suinkaan eivät ole toimettomia ja joita nykyinen hallitus ei pidä riittävästi kurissa. Ainakin minun käsitykseni on, että, jos tätä menoa jatkuu, voiton ajanoloon perivät lapualaiset ja sitäkin varmemmin, jos suurin porvarillinen, kansanvaltaisen komennon kannalla oleva puolueemme, maalaisliitto, pidetään asioiden hoidosta kokonaan syrjässä. Se on kyllä totta, että maalaisliitolla on kovin vähän pystyviä hallitusmiehiä, joista nyt tunnutaan pitävän tavallista tarkemmin kiinni, mutta sen verran niitä kuitenkin löytynee, että he hallituksen saavat kokoon.

Allekirjoittaneen käsitys siis on, että nykyisen hallituksen kannattaminen saattaa pitkän päälle käydä kansanvallalle vaaralliseksi ja ainakin olisi meidän jatkuvan kannatuksemme ehdoksi hallitukselle asetettava selvä ja tinkimätön suhtautuminen lapualaiseen riehuntaan."

Ryömä: Yhtyi Pekkalan alustuksessa esitettyihin ajatuksiin. Maalaisliitto ei nyt ole varsin hallituskykyinen, sillä se tuskin voisi täyttää kaikkia ministeripaikkoja omilla miehillään. Kun maalaisliitto pyrki hallitukseen, niin meidänkin olisi jotain tehtävä. Voitaisiin luottamuksellisesti kääntyä maalaisliiton eduskuntaryhmän puoleen. Jos maalaisliiton taholta esitetäisiin meitä tyydyttävä ohjelma, niin me voisimme olla mukana hallitusta kaatamassa ja auttamassa maalaisliittoa hallitukseen. Sosialidemokraattien ei olisi kuitenkaan mentävä hallitukseen.

Hakkila: Maalaisliiton kanssa on vaikea päästä yhteistoimintaan. Luki kappaleen erästä Ilkka-lehden artikkelista, jossa jyrkästi torjuttiin ajatus yh-

teistoiminnasta sosialidemokraattien kanssa. Maalaisliiton taholta on hyvin kylmästi suhtauduttu meikäläisiin. Internationale-kysymyksessäkin lännesti Eduskunnassa noin puolet ryhmän jäsenistä oikeiston mukana. Kannatti kuitenkin tehtyä ehdotusta, että luottamuksellisesti käännettäisiin maalaisliiton ryhmän puoleen ja otettaisiin selvä heidän kannastaan ja ohjelmastaan.

Sventorzetski: Yhtyi alustajaan sekä Ryömän ehdotukseen. Maalaisliitolta on vaadittava selvyys kahdesta seikasta: maalaisliiton suhtautumisesta IKL:n ja sosialidemokraattiseen puolueeseen. Maalaisliiton on lopetettava puheensa kansainvälisyydestämme ja sosialidemokraattien laittomuudesta.

Kulovaara: Oli sitä mieltä, että maalaisliitto ei ole niin hallituskyvytön, kuin mitä on sanottu. Puhdasta maalaisliittolaista hallitusta ei saisi antaa syntyä, vaan olisi koetettava muodostaa sellainen hallitus, jossa sosialidemokraatit olisivat määrävästi mukana.

Valta: Yhtyi alustajaan. On päästävä selvyteen hallituskysymyksestä. Keskustaporvariston pitäisi ottaa sosialidemokraatitkin huomioon. Maalaisliiton valtiollinen politiikka on ollut kovin hapa-roivaa. Ehdotettujen toimenpiteiden ohella on myöskin nykyiseltä hallitukselta vaadittava tiukkoja otteita lapualaisiin nähden.

Kuusisto: Hallituskysymys on nykyhetkellä kovin teoreettinen, nyt kun ei ole näkyvissä sellaista syytä, johon hallituksen luulisi kaatuvan. Oli sitä mieltä, että hallitusta olisi vaikea kaataa sen noudattaman yleispolitiikan vuoksi. Maalaisliitto on talouspoliittisissa kysymyksissä lähempänä IKL kuin meitä. Piti kovin aikaisena ryhtyä neuvotteluihin maalaisliiton ryhmän kanssa.

Voionmaa: Yhtyi Kuusistoon siinä, että kysymys on nykyhetkellä melko teorettinen. Se johtopäätös, että saataisiin joitakin tuloksia maalaisliiton ryhmän kanssa neuvoteltaessa on kovin optimistinen.

nen. Vaikka emme saisiakaan maalaisliiton kanssa yhteistä hallitusta, olisi kuitenkin varsin tärkeää, että saataisiin yhteistoimintaa suhteessa nykyiseen hallitukseen, painostaaksemme sitä. Olisi saatava muodostetuksi luja parlamentaarinen yhtymä.

Welling: Kulovaara on väärässä luullessaan, että me voisimme muodostaa maalaisliiton kanssa hallituksen, jossa me olisimme vallan määrävässä asemassa. Joissakin talouspoliittisissa kysymyksissä saataisi maalaisliiton kanssa yhteisrintama syntyä. Piti pääasiana sitä, että saataisiin syntymään yhteinen ja voimakas esiintyminen taantumusta vastaan.

Rantala: Ei uskonut siihen, että maalaisliiton kanssa voitaisiin muodostaa yhteinen hallitus. Piti hyvänä sitä, että pyritään hallituspohjan laventamiseen. Puolueemme on ehkä liian paljon seuranut suurien teollisuusmaiden veljespuolueiden esimerkkiä ja suhtunut kylmästi eräisiin maataloutta koskeviin kysymyksiin. Maalaisliiton kanssa voidaan siis ajatella yhteisrintamaa joissakin talouspoliittisissa kysymyksissä.

Lindman: Piti tärkeänä, että ryhdytään tunnus-telemaan hallituspohjan laventamista. Oli epäilevällä kannalla maalaisliittoon nähden. Se kun lähtee hallitukseen vain rasvakysymysten merkeissä.

Perho: Ryhmän pitäisi olla aktiivisempi nykyiseen hallitukseen nähden. Eduskunta on hyväksynyt ponsia m.m. palkkojen korottamisesta, mutta hallitus ei ole tehnyt juuri mitään näiden päätösten toteuttamiseksi. Hallitukselta olisi myöskin vaadittava tehokkaampaa toimintaa mustapaitoihin nähden.

Toivonen: Ryhmän olisi koetettava vaikuttaa nykyiseen hallitukseen ja koetettava saada sen tiukentamaan otettaan lapualaisiin. Ei kuitenkaan vastustanut luottamuksellisiin neuvotteluihin ryhtymistä maalaisliiton ryhmän kanssa.

Ryömä: Huomautti Kuusistolle, että tällaisia asioita on pohdittava tyynen sään aikana. Piti tärkeänä, että taloudellisiakin kysymyksiä saataisiin vietyksi eteenpäin. Painosti edelleen miten tärkeää on

saada ennakolta selvyys maalaisliiton tulevasta hallitusohjelmasta.

Salonen: Nykyinen hallitus on IKL mieluinen. Se on myöskin rahamiesten hallitus, eikä sitä voida ryhmän taholta kovin paljon painostaa. Tästä hallituksesta olisi mahdollisimman pian päästävä.

Asiasta puhuivat vielä Kulovaara, Kuusisto, Lastu, Valta, Koponen ja Hakkila.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin v.v. ehdotus, että asiasta ei tällä kertaa tehdä varsinaista päätöslauselmaa ja että ryhmän puheenjohtajat ryhtyvät luottamuksellisiin neuvotteluihin laillisuuskannalla olevien ryhmien puheenjohtajien kanssa, tarkoituksella selvittää niitä mahdollisuuksia joita maalaisliitolla mahdollisesti on hallituksen muodostamiseen ja millaista ohjelmaa se voi tarjota yhteistoiminnan pohjaksi, sekä että samalla pyritään siihen, että hallitusta, mikäli mahdollista, yksissäneuvoin maalaisliiton kanssa, painostettaisiin selvempään ja tinkimättömämpään suhtautumiseen lapualaisiin, samalla kuin ryhmän taholta ryhdyttäisiin aktiivisempaan toimintaan nimenomaan työläisten palkka-asialla.

V a k u u d e k s i :

Kangas Aattela
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Mauri Rauhala
Puheenjohtaja.

Liisa Rauhala *Kustaa Perho*

P ö y t ä k i r j a

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 15 p:nä maaliskuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Hakkila, Komu, Koponen, Lonkainen, Marttila, Pekkala, Ryömä, Tolonen, Voionmaa ja puoluetoimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Muistolahjat.

Sen johdosta, että ryhmän jäsenet Kuusisto ja Kujala olivat täyttäneet 50 vuotta sekä Siirén 60 vuotta päätettiin heille ostaa ryhmän varoilla muistolahjat.

2 §.

Eduskunnan istuntokausi.

Sen johdosta, että puhemiesneuvostossa ja myöhemmin Eduskunnassa tulee esiin kysymys Eduskunnan istuntojen keskeyttämisestä pääsiäispyhiin vuoksi, otettiin asia käsiteltäväksi.

Hakkila: Oli sitä mieltä, että Eduskunnan olisi pidettävä vain lyhyt pääsiäisloma, joka alkaisi 27/3 ja päättyisi 3/4. Näin ollen jäisi Eduskunnalta pitämättä vain yksi istunto.

Ryömä ja Aaltonen kannattivat Hakkilan ehdotusta.

Komu: Poliittisista syistä olisi parempi, että Eduskunta ottaisi Hakkilan ehdotusta pitemmän pääsiäisloman ja istuisi keuhällä myöhemmin.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin Hakkilan ehdotus kaikilla äänillä Komun ääntä vastaan.

3 §.

Rantalan kirje.

Esiteltiin Rantalan kirjelmä (liite 1), jossa hän esitti minkä vuoksi oli Eduskunnassa äänestänyt yhdistyslain 4 §:ssä ryhmän enemmistön menettelyn vastaisesti.

Kirjelmä päätettiin merkitä saapuneeksi ja liittää pöytäkirjaan.

4 §.

Poliittisten vankien oikeudet.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen ehdotukseen laiksi rangaistuksen täytäntöönpanosta annetun asetuksen 2 luvun 8 §:n muuttamisesta.

Komu: Ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin esitys lakiehdotuksen hylkäämisestä sekä lain jättämisestä lepäämään yli vaalien. Kyseessä on poliittisten vankien oikeudet ja ryhmän on aikaisemman kantansa mukaisesti niistä puolustettava.

Komun ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti ja esitetään v.v. kantana ryhmäkokoukselle.

5 §.

Keskustelua sisäpoliittisesta tilanteesta.

Pekkala esitti ryhmäkokoukselle laatimansa alustuksen sisäpoliittisesta tilanteesta.

Alustuksen johdosta virisi sangen vilkas keskustelu, jossa yleensä asetuttiin alustajan kannalle.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että asian johdosta ei tehtäisi päätöslauselmaa.

6 §.

Lomanpyyntö.

Suokas pyysi v.v. ja ryhmän suostumusta pois-
saoloonsa Eduskunnan istunnosta 20/3-34.

Lomanpyyntöä päätettiin puoltaa.

V a k u u d e k s i :

Hugo Lehtinen
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Jarmo Ruuska
Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 19 p:nä maaliskuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin pois-
saoleviksi: Ampuja, Andersson, Bryggari, Fagerholm, Halonen, Lehtokoski(sairas), Linna, Marttila, Metsä-
ranta(sairas), Paasivuori(sairas), Puittinen, Pärssi-
nen, Reinikainen, Ryömä, Sirén, Suokas(sairas), Sven-
torzetski, Tanner, Valta, Velling, Wiik, Voionmaa ja
Åhlström(sairas). Puhetta johti Pekkala ja pöytäkir-
jan kirjoitti Aattela.

1 §.

Eduskunnan istuntokausi.

Sen johdosta, että Eduskunnan pääsiäisilomakysymys oli erään Hallituksen esityksen kiireellisyyden vuoksi joutunut uuteen vaiheeseen, otettiin asia uudelleen käsiteltäväksi.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin, että ryhmä pysyy aikaisemmassa päätöksessään, mutta jos puhemiesneuvosto on kiinteästi toisella kannalla, ryhmän taholta ei ryhdytä aktiivisesti ajamaan omaa kantaa.

2 §.

Lomanpyyntöjä.

Kivisalo, Koivulahti-Lehto ja Lepistö pyysivät ryhmän suostumusta olla poissa Eduskunnan istunnosta 21/3-34.

Pyyntöihin suostuttiin.

3 §.

Hammaslääkärin lähetytö.

Ryhmäkokoukseen saapui hammaslääkärin lähetystö, jonka puolesta ryhmäkokoukselle luettiin tämän pöytäkirjan liitteenä n:o 1 oleva kirjelmä ja lisäksi jätettiin kirjallinen selostus. (Liite 2)

Ryhmän puolesta vastasi lähetystölle Pekkala kiittäen annetuista tiedoista ja vakuuttaen, että ryhmä tulee niihin kiinnittämään vakavaa huomiota.

V a k u u d e k s i :

Hugo Lehtinen
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Jarmo Ruuska
Puheenjohtaja. *Urho Kallio* *A. J. Lahti*

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 22 p:nä maaliskuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Andersson, Fagerholm, Helo, Huotari, Lehtokoski(sairas), Lepistö, Metsäranta (sairas), Paasivuori(sairas), Puittinen, Räsänen, Suokas(sairas), Sventorzetski, Velling, Voionmaa, Väisänen ja Ahlström(sairas). Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Ryömän selostus.

Sen johdosta, että Presidentti oli kutsunut eräitä ryhmän jäseniä puheilleen selosti тов. R y ö m ä Presidentin luona tapahtunutta keskustelua. Keskustelussa oli Presidentti käsitellyt pääasiassa hallituskysymystä, painostaen erikoisesti sitä, että nykyistä hallitusta ei olisi kevein perustein kaadettava, ei ainakaan ennenkuin on saatu varmuus siitä, että saadaan nykyistä parempi hallitus muodostetuksi. Keskusteltaessa hallituksen muodostamismahdollisuuksista oli Presidentti huomauttanut, että hän ei sanottavasti luota maalaisliiton kykyyn muodostaa uusi hallitus. Presidentti oli lausunut käsityksensä myöskin talousneuvostosta pitäen parlamenttaarikkona sen muodostamista tarpeellisena. Keskustelussa oli kosketeltu myöskin IKL:n toimintaa ja oli Presidentti suhtautunut tähän liikkeeseen kevyen ivallisesti, sanoen tulevansa sen kukistamaan.

Ryömän selostuksen jälkeen esitti myöskin тов. H a k k i l a eräitä yksityiskohtia Presidentin luona tapahtuneesta keskustelusta.

2 §.

N.s. kommunistilait.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen hallituksen ehdotuksiin laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta, laiksi maalaiskuntain kunnal-

lislain ja kaupunkien kunnallislain muuttamisesta ja lisäyksestä samaan lakiin sekä laiksi kunnallisen vaalilain muuttamisesta.

Puheenjohtaja ilmoitti saaneensa tietää, että pääministeri tulee asiain toisessa käsittelyssä esittämään, että hallitus eroamisensa uhalla vaatii valtiopäiväjärjestystä koskevaan ehdotukseen otettavaksi perustuslakivaliokunnan ja suurenvaliokunnan siitä poistaman 13 §:n.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä hyväksyisi lakiehdotukset von Bornin 13 §:n tekemän välitysehdotuksen mukaisena.

Ampuja: Oli sitä mieltä, että ryhmän olisi jyrkästi asetettava 13 §:ä vastustamaan, se kun saattaa koitua omaksi vahingoksemme.

Bryggari: Nykyinen hallitus on menettänyt kunniansa. Sen monet esitykset kohdistuvat työväkeä vastaan. Kannatti suurenvaliokunnan ja perustuslakivaliokunnan mietintöä.

Kuusisto: Kannatti v.v. ehdotuksen hyväksymistä, koska siitä hänen mielestään ei meille koitu mitään vaaraa.

Toivonen: Pahinta asiassa on se, että niihin rikoslain pykäliin, joihin 13 §:ssä viitataan, voidaan myöhemmin tehdä lisäyksiä, jotka muuttavat niiden sisälön nykyistä ankarimmiksi.

Hämäläinen: Selosti Söderhjelman suuressavalikunnassa esittämä lausuntoa, jossa hän oli asettunut kielteiselle kannalle von Bornin ehdotukseen nähden, koska se saattaisi Eduskunnan Oikeusasiamiehen outoon asemaan.

Ryömä: Hallituspulan uhka ei saa pakottaa meitä hyväksymään johonkin lakiin pykäliä, jotka ovat meille vahingollisia. Nyt onkin kysymys siitä, onko 13 §. sellainen vai ei. Oli sitä mieltä, että ryhmä voisi tämän pykälän hyväksyä.

Wiik: Pykälän hyväksyminen on katkera pala, jos sen ottaa Eduskunnan kunnian kannalta, mutta käytännössä se ei paljoa merkitse. Pykälää ei tulisi meitä vastaan käyttämään, mutta kylläkin kommunisteja vastaan. Tämän

pykälän vuoksi ei pitäisi hallituspulaa synnyttää.

Pekkala: Kannatti v.v. ehdotusta.

Harvala: Jos vertaa nyt esillä olevia ehdotuksia nykyään voimassaoleviin lakeihin, jotka pakotettiin tulemaan voimaan vastoin meidän tahtoamme, huomaa, että ne ovat huomattavasti paremmat. Piti von Bornin ehdotusta parempana kuin hallituksen 13 §:ä. Eduskunnan Oikeusasiamiehen on tarkoin tutkittava asia ennenkuin hän voi syytteen nostaa. Kannatti v.v. ehdotusta.

Reinikainen: Asian ydin on siinä kaadetaanko hallitus tämän asian vuoksi. Kannatti v.v. ehdotusta, koska hallitusta ei näin pienen asian vuoksi olisi kaadettava.

Tanner: Jos tämä olisi uusi asia, niin silloin olisi ryhmän oltava sitä jyrkästi vastaan. Mutta nythän on kysymys vanhan korjaamisesta ja kun nykyisin voimassaolevat lait ovat huonommat nyt käsiteltävänä olevia, jotka poistavat hallinnollisen mielivallan, ei ryhmällä ole syytä jättää huonompia lakeja voimaan. Huomautti miten vaarallista on päästää jotakin häikäilemätöntä ryhmää hallitukseen.

Asiasta puhuivat vielä Syrjänen, Kulovaara ja Hakkila.

Keskustelun päätyttyä kaikilla muilla äänillä (ääniä ei laskettu) 12 ääntä vastaan hyväksyttiin v.v. ehdotus.

3 §.

Kiihoituslaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen hallituksen ehdotukseen laiksi valtiolle ja yhteiskunnalle vahingollisen kiihoituksen ehkäisemisestä.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä ei vastustaisi lain hyväksymistä.

Ampuja: Kun lukee lakivaliokunnan ja suurenvaliokunnan mietinnöt, niin tulee siihen käsitykseen, että rehellinen sanomalehtimies ei tämän lain voimaan tultua enää voi kirjoittaa totuudenmukaisesti. Ja jos lakia aletaan kirjaimellisesti noudattaa, tulee se kohdistumaan myöskin hyvään kaunokirjallisuutta vastaan. Ryhmän täytyy olla tavattoman hyväuskoinen, jos se luulee, että tätä lakia tullaan käyttämään enemmän oikeistoporvareita kuin meitä vastaan. Ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin ehdotus lakiehdotuksen hylkäämisestä.

Bryggari: Kannatti Ampujan ehdotusta.

Räisänen: Lakiehdotuksen 1 §. on sellainen, ettei sitä voi hyväksyä. Tämä laki tulee muodostumaan meille hyvin vaaralliseksi. Kanteet työväen lehtiä vastaan lisääntyvät. Jos hallitus tahtoo pitää lapualaiset kurissa, niin sillä on siihen keinoja. Onhan se pitänyt kommunistitkin kurissa.

Komu: Laki ei suinkaan ole hyvä. Olemme lakivaliokunnassa vaatineet poistettavaksi kansallisia muistoja koskevan kohdan, siinä kuitenkin onnistumatta. Kun hallitukselta vaaditaan toimenpiteitä lapualaisia vastaan, on sille silloin annettava aseita.

Bryggari: Oli sitä mieltä, että nykyinen hallitus ei lopeta lapualaisriehuntaa.

Wiik: Hallituksen taholta tietysti koetetaan osoittaa, että tämä laki ei olisi meille vaarallinen. Jos tämä nyt hyväksytään, niin se tapahtuu yleispoliittisten syiden vuoksi. Ehdotti, että ryhmä kannattaisi lain voimaoloaikaa koskevassa kohdassa hallituksen esitystä, valiokunta kun oli pidentänyt tätä alkamääräystä yhdellä vuodella.

Rantala: Kannatti Wiikin ehdotusta. Ryhmän johtavat henkilöt voisivat joskus Eduskunnassa jossakin sopivassa kohdassa tehdä voimakkaan hyökkäyksen IKL:ää vastaan.

Komu: En näe mitään vaaraa, vaikka laki olisi voimassa vaalienkin ajan. Olen sitä mieltä, että jos IKL saa juuri vähän ennen vaaleja täysin vapaasti rienautaan harjoittaa, tuottaa se meille paljon ylimääräistä työtä.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin ensin kaikilla äänillä 5 ääntä vastaan Wiikin ehdotus. Tämän jälkeen toimitetussa äänestyksessä kaikilla äänillä 5 ääntä vastaan hyväksyttiin v.v. ehdotus.

4 §.

Puserolaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen hallituksen ehdotukseen laiksi kiellosta käyttää poliittisia tunnusmerkkejä eräissä tilaisuuksissa.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä ei vastus-

taisi lakiehdotuksen hyväksymistä.

Ampuja: Ehdotti, että ryhmä ei tässä asiassa äänestäisi ollenkaan vaan jättäisi puserojutun porvariston ratkaistavaksi.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin v.v. ehdotus.

5 §.

Yhdistyslaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen yhdistyslakiin.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä ei vastustaisi lain hyväksymistä.

Komu: Ehdotti, että ryhmän taholta tehtäisiin ehdotus lakiehdotuksen hylkäämisestä, mutta ei ehdotusta sen äänestämisestä lepäämään yli vaalien.

Salonen: Kannatti Komun ehdotusta.

Asiasta puhuivat vielä Kulovaara, Tanner, Kosonen ja Perho.

Keskustelun päätyttyä kaikilla äänillä 8 ääntä vastaan hyväksyttiin v.v. ehdotus.

6 §.

Postitalokysymys.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä kannattaisi hallituksen esitystä valtion ja Helsingin kaupungin välisestä tilusvaihdesta ja postitalon rakentamista vaihdossa saatavalle tontille.

Ehdotus hyväksyttiin.

7 §.

Toimenpiteet TUL:n valtioapuasiassa.

Sen johdosta, että valtion urheilulautakunta oli ehdottanut evättäväksi Eduskunnan TUL:e myöntämän avustuksen, ehdotti v.v., että ryhmä päättäisi asian johdosta lähettää ryhmän molemmat puheenjohtajat pääministerin ja opetusministerin puheille.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

8 §.

Etelä-Pohjanmaan osuuskassojen neuvottelukouksen kirjelmä.

Esiteltiin Seinäjoella 15 p:nä maaliskuuta 1934 pidetyn Etelä-Pohjanmaan osuuskassojen hallitusten jä-

senten neuvottelukokouksen kirjelmä, jossa pyydetään ryhmää kannattamaan frangilainojen agiotappioiden korvaamista koskevan lakialotteen hyväksymistä. (Kirjelmä liitteenä v.v. pöytäkirjassa)

Kirjelmä sisältö päätettiin saattaa valtiovarainvaliokunnan sos.-dem. jäsenten tietoon.

9 §.

Eräiden maatalousväestön edustajain kokouksen kirjelmä.

Esiteltiin Varsinais-Suomesta, Hämeestä ja Satakunnasta kokoontuneiden maatalousväestön edustajain kokouksen ryhmälle lähettämä kirjelmä. (Liitteenä v.v. pöytäkirjassa 22/3-34)

Kirjelmä ei antanut aihetta toimenpiteisiin.

10 §.

Kukkia ryhmän sairaille jäsenille.

Päätettiin ryhmän puolesta lähettää kukkia ryhmän sairaille jäsenille Metsärannalle, Lehtokoskelle ja Ahlströmille. Tehtävän suorittaminen jätettiin ryhmän naisten huoleksi.

11 §.

Lomanpyyntöjä.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti myönnettiin Hildenille lupa olla poissa Eduskunnan istunnosta 23/3-34.

Räsänen pyysi lupaa olla poissa Eduskunnan istunnosta 26/3-34. Lupa myönnettiin.

V a k u u d e k s i :

Teuvo Aattela
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Matti Tanner
Puheenjohtaja.

Alex Rämäläinen

Antti Räsänen

P ö y t ä k i r j a

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 22 p:nä maaliskuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aaltonen, Aattela, Bryggari, Hakila, Helo, Komu, Koponen, Kuusisto, Linna, Lonkainen, Marttila, Pekkala, Reinikainen, Ryömä, Tanner ja Tolonen sekä puoluetolimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

N.s. kommunistilait.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen hallituksen ehdotuksiin laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta, laeiksi maalaiskuntain kunnallislain ja kaupunkien kunnallislain muuttamisesta ja lisäksi samaan lakiin sekä laiksi kunnallisen vaalilain muuttamisesta.

Puheenjohtaja ilmoitti saaneensa tietää, että pääministeri tulee asiain toisessa käsittelyssä esittämään, että hallitus eroamisensa uhalla vaatii valtiopäiväjärjestyksestä koskevaan ehdotukseen otettavaksi perustuslakivaliokunnan ja suurenvaliokunnan siitä poistaman 13 §:n.

Aaltonen: Selosti von Bornin 13 pykälään tekemää välitysehdotusta, jonka mukaan Eduskunnan Oikeusasiamiehelle annettaisiin oikeus asettaa kansanedustaja syytteeseen pykälän edellyttämässä tapauksissa. Puhujan tietojen mukaan ei hallitus eroaisi, jos tämä ehdotus tulisi hyväksytyksi.

Hakila: Ei pitänyt hallituksen esiintymistä sopivana. Epäili von Bornin ehdotuksen hyväksymistä, koska se saattaisi oikeusasiamiehen Eduskuntaan nähden outoon asemaan.

Reinikainen: Ainoa ratkaisu asian tässä vaiheessa on se, että hyväksytään von Bornin ehdotus.

Ryömä: Hallitus on jälleen esiintynyt varsin rumalla tavalla. Kun tämän kertainen riidan aihe on kuitenkin melko lievä ja kun kerta emme halua hallitusta tämän ky-

symyksen vuoksi kaataa, on näin ollen peränyttävä.

Pekkala: Kannatti von Bornin ehdotuksen hyväksymistä.

Komu: Puhui lakiehdotusten hylkäämisen puolesta ja teki sitä koskevan ehdotuksen.

Aattela: Kannatti Komun ehdotusta.

Wiik: Oli periaatteellisista syistä 13 §:n hyväksymistä vastaan. Jos nyt kuitenkin annetaan perään, niin siinä tapauksessa on von Bornin ehdottaman linjan hyväksyminen parempi kuin hallituksen ehdotuksen hyväksyminen.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä 8 äänellä 3 vastaan päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmä päättäisi äänestää von Bornin ehdotuksen hyväksymisen puolesta.

2 §.

Kiihoituslaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen hallituksen ehdotukseen laiksi valtiolle ja yhteiskunnalle vahingollisen kiihoituksen ehkäisemisestä.

Komu: Selosti lakiehdotuksen käsittelyä lakivaliokunnassa. Valiokunnan sosialidemokraattiset jäsenet ovat koettaneet saada ehdotuksen 1 §:stä pois kansallisia muistoja koskevan kohdan, siinä kuitenkin onnistumatta. Tämän johdosta ei kuitenkaan mietintoon liitetty vastalauseita. Lakiehdotus on nyt parempi kuin hallituksen esitys oli.

Wiik: Lakiehdotuksen 1 §. ei vieläkään ole hyväksytävissä muodossa. Pahoitteli sitä, että valiokunta oli pidentänyt lain voimassaoloaikaa yhdellä vuodella.

Aaltonen: Kiihoituslakiesitys on meille paljon vaarallisempi kuin edellä käsittelemämme lakiehdotukset. Jos nyt kuitenkin hallitukselle tahdotaan antaa aseita lapualaiskiihoituksen ehkäisemiseksi, niin on tämäkin lakiehdotus silloin hyväksyttävä.

Tanner: Lakiehdotus on melko huono, mutta hallitukselle on annettava aseita lapualaisuuden vastustamiseksi.

Asiasta puhuivat vielä Reinikainen ja Komu. Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmä ei vastustaisi lakiehdotuksen hyväksymistä.

3 §.

Selostus ryhmälle.

Sen johdosta, että Presidentti oli kutsunut eräitä ryhmän jäseniä puheilleen, päätettiin että R y ö m ä yhtenä kävijöistä heti ryhmäkokouksen alussa selostaa Presidentin luona tapahtunutta keskustelua.

4 §.

Puserolaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen hallituksen ehdotukseen laiksi kiellosta käyttää poliittisia tunnusmerkkejä eräissä tilaisuuksissa.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmä ei vastustaisi lakiehdotuksen hyväksymistä.

5 §.

Yhdistyslaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen yhdistyslakiin.

Komu: Lakiehdotus ei ole sellainen, että se ilman muuta voitaisiin hyväksyä. Ryhmän taholta olisikin tehtävä ehdotus lain hylkäämisestä, kuitenkin sitä ei olisi ehdotettava jätettäväksi lepäämään yli vaalien.

Aattela: Kannatti Komun ehdotusta.

Wiik: Lakiehdotus voitaisiin antaa tulla hyväksytyksi.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä kaikilla äänillä kahta vastaan päätettiin ryhmälle ehdottaa, että ryhmän taholta ei tehtäisi hylkäämisehdotusta ja että ryhmä ei siis vastustaisi lain hyväksymistä.

6 §.

Postitalokysymys.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että ryhmä kannattaisi hallituksen esitystä valtion ja Helsingin kaupungin välisestä tilusvaihdosta ja postitalon rakentamista vaihdossa saatavalle tontille.

7 §.

Toimenpiteet TUL valtioapuasiassa.

Sen johdosta, että valtion urheilulautakunta oli ehdottanut evättäväksi Eduskunnan TUL:lle myöntämän avustuksen, ehdotti P e k k a l a, että ryhmän puheen-

Johtaja ryhtyisi asian johdosta keskusteluihin pääministerin ja opetusministerin kanssa.

Lyhyen keskustelun jälkeen päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmä päättäisi asian johdosta lähettää ryhmän molemmat puheenjohtajat pääministerin ja opetusministerin luo.

8 §.

Lomanpyyntöjä.

Lonkainen: Pyysi että v.v. ja ryhmä myöntäisivät hänelle oikeuden olla poissa Eduskunnan istunnosta 23/3. Päätettiin ettei v.v. kannata tätä lomanpyyntöä.

Hildén: Pyysi että v.v. ja ryhmä myöntäisivät hänelle erään esitelmätöiden vuoksi oikeuden olla poissa Eduskunnan istunnosta 23 p:nä maaliskuuta. Lomanpyyntöä päätettiin puoltaa.

9 §.

Korvauksen maksaminen Tuhdille.

Puheenjohtajan esityksestä päätettiin tov. R. T u h d i l l e maksaa 200 markan suuruinen korvaus korkoalotteen valmistamisesta.

10 §.

Etelä-Pohjanmaan osuuskassojen neuvottelukokouksen kirjelmä.

Esiteltiin Seinäjoella 15 p:nä maaliskuuta 1934 pidetyn Etelä-Pohjanmaan osuuskassojen hallitusten jäsenten neuvottelukokouksen kirjelmä (liite 1), jossa pyydettiin ryhmää kannattamaan frangilainojen agiotappioiden korvaamista koskevan lakialotteen hyväksymistä.

Tämän yhteydessä selostettiin asian käsittelyä valtiovarainvaliokunnassa.

Tanner: Epäili lakialotteen hyväksymistä, koska kyseellisen lainan obligatiot menevät Ranskassa hyvin kaupaksi ja niiden kurssit saattavat tällaisen lain hyväksymisen jälkeen kohota.

Ryömä: Oli myöskin sitä mieltä, että tämä asiaa ei olisi lopullisesti lailla sidottava.

Kuusisto: Valtiovarainvaliokunnan sos.-dem. vallokuntaryhmä on tässä asiassa esiintynyt hajallisena.

Köyhien lainan saajiin nähden on kyllä oltu yhtä mieltä,

mutta erimielisyyttä on syntynyt siitä olisiko valtion korvattava myöskin rikkaiden lainan saajien ja kuntien agiotappiot.

Linna: Pienviljelijäin neuvottelukunta on ollut sitä mieltä, että tämä asia olisi valtion taholta järjestettävä. Valtion moraalisena velvollisuutena on vastata agiotappioista. Oli sitä mieltä, että myöskin kunnille olisi korvausta myönnettävä.

Pekkala: Kalliokosken lakialote tuli valtiovarainvaliokunnassa pääasiallisesti hyväksytyksi. Siinä järjestetään tämä asia kertakaikkiaan. Jos velallisella ei ole varmuutta siitä, että hänen laina-asiansa saadaan järjestymään, vaikeuttaa se hänen talousasioitensa järjestämistä.

Reinikainen: Oli sitä mieltä, että ainakaan kunnille ei olisi korvausta annettava.

Tanner: Tähän asti noudatettu agiotappioiden korvaustapa on ollut hyvä. Lainanottajienhan ei ole tarvinnut suorittaa korkojaan muuta kuin nykyisen kurssin mukaan. Pakkahuutokaupoissaan asia tavallisesti on mennyt niin, että entinen omistaja on saanut tilansa takaisin. Jos nyt tämä asia lailla lopullisesti järjestetään, on siitä seurauksena että ranskalaiset eivät hevin luovu obligatioistaan.

Keskustelun päättyttyä päätettiin, ettei asiasta tällä kertaa tehdä lopullista päätöstä.

11 §.

Eräiden maatalousväestön edustajain kokouksen kirjelmä.

Esiteltiin Varsinais-Suomesta, Hämeestä ja Satakunnasta kokoontuneiden maatalousväestön edustajain kokouksen ryhmälle lähettämä kirjelmä. (Liite 2)

Merkittiin ryhmälle saapuneeksi.

V a k u u d e k s i :

Kajander
sihteeri.

T a r k i t t a m i s t u :

Rinne
Puheenjohtaja.

Pöytäkirja

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 5 p:nä huhtikuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Aaltonen, Bryggari, Fagerholm, Helo, Hildén, Jokinen, Koivulahti-Lehto, Kujala, Lastu, Linna, Lumme, Malkamäki, Paasivuori (sairas), Pajunen, Reinikainen, Suokas (sairas), Turkka, Valta, Voionmaa, Väisänen ja Åhlström (sairas). Puhetta johti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Läsnäolo-oikeus.

Ryhmän entinen jäsen A. Muhonen pyysi oikeutta olla läsnä ryhmän kokouksessa.

Pyyntöön suostuttiin.

2 §.

Lomanpyyntö.

Valmistusvaliokunnan puoltolauseen perusteella myönnettiin ryhmän jäsenelle Aarniokoskelle lupa olla poissa Eduskunnan istunnosta 10/4-34.

3 §.

Frangilainojen kurssitappioiden järjestäminen.

Lähetystö.

Ryhmä otti vastaan n.s. frangilainalähetystön, jossa oli osanottajia eri puolilta maata. (Osanottajaluettelo liite 1) Lähetystön puolesta selostettiin frangilainan järjestämiskysymystä. Esitettiin tilastoa niistä pakkotoimenpiteistä, joihin frangilainojen johdosta oli lainanottajiin nähden ryhdytty. Selostettiin niitä vaikeuksia, joihin näiden lainojen ottajat ovat joutuneet. Lopuksi esitettiin toivomus, että ryhmä kannattaisi Porissa pidetyn frangilainakokouksen hyväksymiä ponnisia. (Ei jätetty ryhmälle)

Ryhmän puolesta vastasi lähetystölle ryhmän toinen puheenjohtaja Pekkala lausuen seuraavaa: Sosialidemokraattinen ryhmä on aina myötätuntoisesti suhtautunut pienviljelijöiden taloudelliseen hädän lieventämistoimen-

piteisiin. Näin tulee se epäilemättä menettelemään lähetystön nyt koskettelemassakin asiassa. Viittaaan vain siihen, että eräät ryhmämme jäsenet ovat jättäneet frangilaina-asiasta alotteen Eduskunnalle, mikä osaltaan osoittaa, että asiaan on ryhmässämme kiinnitetty huomiota. Epäilemättä tulee ryhmä kiinnittämään huomiota myöskin lähetystön taholta esitettyihin seikkoihin.

Asian käsittely.

Tämän jälkeen otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen Pekkalan frangilainojen kurssitappioiden järjestämisestä koskevaan toivomusalotteeseen ja Kallioikosken samaa asiaa koskevaan lakialotteeseen.

Valmistusvaliokunta ehdotti ryhmän päätettäväksi seuraavaa: että valtiovarainvaliokunnassa olevat ryhmän jäsenet kannattaisivat Pekkalan alotteen hyväksymistä, ja että siinä tapauksessa, jos valtiovarainvaliokunta asettaisi käsittelyn pohjaksi Kallioikosken lakialotteen, ryhmän jäsenten olisi silloin koetettava saada siihen sisällytetyksi 15 ha peltopinta-alarajoituksen, sekä että kun asiasta on tulossa hallituksen esitys olisi koetettava saada asian käsittely valtiovarainvaliokunnassa siirretyksi.

Welling: Kannatti Kallioikosken lakialotteen hyväksymistä. Vastusti pinta-alarajoituksen ottamista Kallioikosken lakialotteeseen. Ehdotti, että ryhmän jäsenille annettaisiin tässä asiassa "vapaat kädet".

Ryömä: Kannatti v.v. ehdotusta. Kuntien ja vakavaraisten yksityisten lainanottajain agiotappioita ei olisi valtion puolesta korvattava.

Kuusisto: Piti outona sitä, että ryhmän taholta tehtyä alotetta ei kannatettaisi vaan hyväksyttäisiin toisen ryhmän jäsenen tekemä alote. Esitti lausuntonsa loppuosassa samoja näkökohtia kuin v.v. kokouksessakin.

Mustasilta: Piti arveluttavana ha. rajan aset-

tamista Kallioikosken lakiehdotukseen, esittäen eräitä esimerkkejä käsityskantansa tueksi.

Aarniokoski: Oli sitä mieltä, että valtiovarainvaliokunnan sos.-dem. valiokuntaryhmän olisi ensin koetettava saada Pekkalan alote hyväksytyksi. Vastusti pinta-alarajoituksen ottamista lakiehdotukseen. Kannatti Wellingin ehdotusta "vapaiden käsien" myöntämisestä.

Muhonen: Pyysi ryhmältä lupaa puheenvuoron käyttöönsä, jonka saatuaan selosti n.s. frangilainalahetystön käyntiä pääministerin luona. Pääministeri oli lähetystölle ilmoittanut, että hallitus on tehnyt päätöksen, että frangilaina-asia järjestetään kertakaikkiaan. Mille tavoin tämä tapahtuu ei lähetystölle selostettu.

Wiik: Huomautti Wellingille, että jos ryhmä tekee tästä asiasta sitovan päätöksen, on sitä kaikkien ryhmän jäsenten noudatettava.

Welling: Jos ryhmä kannattaa pinta-alarajoituksen sisällyttämistä lakiehdotukseen, olisi yli rajaksi asetettava ainakin 20 ha.

Puittinen: Kannatti Kallioikosken lakialotteen hyväksymistä.

Marttila: Pienviljelijäin on monessa tapauksessa sangen vaikea järjestää lainojaan uudelle kannalle ellei frangilainakysymystä lopullisesti järjestetä. Vastusti pinta-alarajoituksen sisällyttämistä lakiin.

Kääriäinen: Minä en voi luopua Pekkalan alotteesta, koska olen sen allekirjoittaja. Welling ja Pekkala ovat tehneet virheen asettuessaan kannattamaan Kallioikosken alotetta.

Salonen: Esitti eräitä esimerkkejä, joiden mukaan 15 ha peltopinta-alarajoitus johtaisi varsin huonoihin tuloksiin. Kannatti "vapaiden käsien" myöntämisestä.

Tanner: Tämä asia olisi jokseenkin pian hoidettava ja asiallisestihan ryhmä jo onkin hyväksynyt sen kannan, että tämä asia valtion taholta hoidetaan. Valtion riski ei tule suuremmaksi sen kautta vaikka asia järjestäisiinkin kertakaikkiaan. Riskin suureneminen ei ole juuri muutenkaan odotettavissa, koska frangin arvo toden-

näköisest ei enää koho. Tämä asia olisi nopeasti järjestettävä siitkin syystä, että sitä käytetään poliittisena kiihoituskeinona. Esitti vielä käsityskantansa tueksi seuraavat seikat: 1) Koska frangilainanottajain laina-asiat eivät järjesty, ellei kysymystä kertakaikkiaan ratkaista. 2) Koska näiden asioiden järjestäminen pakkohuutokauppamenetelmällä ei ole menestynyt m.m. siitä syystä, että osuuskassojen keskuslainarahastolla on vähän varoja ja koska asioiden järjestäminen tällä tavalla on viivästynyt jopa parikin vuotta. 3) Koska ei ole odotettavissa, että frangilainobligatioiden kurssit Ranskassa nykyisestään sanottavasti kohoaisivat.

Harvala: Yhtyi Tannerin lausuntoon ja kannatti Kalliokosken aloitteen hyväksymistä.

Syrjänen: Kannatti v.v. ehdotusta.

Asiasta puhuivat vielä Lumijärvi, Ryömä, Pekkala ja Lepistö.

Keskustelun päätyttyä toimitetussa äänestyksessä 21 ryhmän jäsentä kannatti v.v. ehdotusta ja 18 ryhmän jäsentä Kalliokosken aloitteen hyväksymistä. Tämän jälkeen toimitettiin äänestys pinta-alarajoituksen sisällyttämisestä Kalliokosken lakiehdotukseen ja 27 äänellä 16 vastaan päätettiin, ettei ryhmän taholta tehdä ehdotusta pinta-alarajoituksen asettamisesta k.o. lakiehdotukseen.

4 §.

Rasvalaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen hallituksen n.s. rasvalakiehdotukseen, jossa esitetään myönnettäväksi 20 miljoonaa markkaa karjataloustuotteiden vientipalkkioiden järjestämiseksi ja rahat hankittavaksi tähän tarkoitukseen margariinin, tekoihran ja keinokerman verottamisella.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä vastustaisi margariinin, tekorasvojen ja keinokerman verottamista, mutta suhtautuisi myönteisesti karjataloustuotteiden hintojen tukemispyrkimykseen.

Ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

5 §.

Talousneuvoston perustamista koskevan lakiehdotuksen käsittelyn lykkäytyminen syksyyn.

Ryhmäkokoukselle ilmoitettiin, että v.v. saamien tietojen mukaan lykkäytynee suurenvaliokunnan mietinnön valmistuminen talousneuvoston perustamista koskevasta lakiehdotuksesta syksyyn, minkä johdosta asiaa ei nyt oteta ryhmässä käsiteltäväksi.

6 §.

Wiikin ilmoitus.

Puoluesihtööri Wiik ilmoitti, että puoluetolmisto on valmistanut selostuksen Eduskunnan ja ryhmän toiminnasta vuoden 1933 syysistuntokaudelta sekä n.s. kiihoituslaista ja tullaan selostukset jakamaan työväen sanomalehdille, piiritolmistoille ja ryhmän jäsenille.

7 §.

Kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteiden muuttaminen.

Syrjänen selosti tekemänsä lakialotteen, joka koski kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista annetun lain 9 §:n muuttamista, käsittelyä sivistysvaliokunnassa. Valiokunta oli ehdottanut aloitteen hylättäväksi ja oli tällä kannalla ollut osa valiokunnan sos.-dem. jäseniäkin. Toivoi, että ryhmä kannattaisi hänen lakialotteensa hyväksymistä.

Hiltunen: Ryhmän olisi kannatettava Syrjäsen aloitteen hyväksymistä.

Kulovaara: Kannatti aloitteen hyväksymistä. Ihmetteli että eräs ryhmän jäsen, joka oli aikaisemmin ollut aloitteessa kysymyksessä olevassa asiassa samalla kannalla kun aloitteen tekijä Syrjänen nyt on, oli sivistysvaliokunnassa vastustanut aloitteen hyväksymistä.

Huotari: Kannatti aloitteen hyväksymistä.

Syrjänen: Kouluhallituksella on noin 200 opettajan nimien käsiteltävä mustalista, jonka perusteella toimitetaan

johtokuntien suorittamien opettajavaalien tarkistaminen. Tälle listalle saattavat varsinkin eräät erittäin oikeistolaisiksi tunnetut kansakoulujen tarkastajat asettaa melkein poikkeuksetta jokaisen sosialidemokraattisen opettajan.

Keskustelun päätyttyä päätettiin kannattaa Syrjäsen lakialotteen hyväksymistä.

8 §.

Toinen nimenhuuto.

Sen johdosta, että suuri osa ryhmän jäseniä oli poistunut kesken kokouksesta, toimitettiin kokouksen lopussa nimenhuuto. Poissaoleviksi merkittiin: Aaltonen, Ampuja, Andersson, Bryggari, Eskola, Fagerholm, Hakila, Harvala, Helo, Hildén, Hämäläinen, Jokinen, Kettunen, Kolvulahti, Lehto, Koponen, Kujala, Kärriäinen, Lastu, Lepistö, Lindman, Linna, Lonkainen, Lumme, Malkamäki, Meriläinen, Paasivuori, Pajunen, Perho, Puitinen, Pärssinen, Reinikainen, Ryömä, Räisänen, Salonen, Suokas, Sventorzetski, Tanner, Tolonen, Turkka, Valta, Voionmaa, Väisänen ja Ahlström.

V a k u u d e k s i :

Jens Aattela
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Mauri Pekkala
Puheenjohtaja.

Matti Turkia

M. J. Welling

P ö y t ä k i r j a

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 5 p:nä huhtikuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aattela, Hakila, Helo, Komu, Koponen, Kuusisto, Lehtokoski, Lonkainen, Pekkala, Ryömä ja Tolonen sekä puolue-toimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Pekkala ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Lomapyyntö.

Aarniokoski pyysi v.v. ja ryhmän suostumusta poissaoloonsa Eduskunnan istunnosta oikeusasian vuoksi 10/4-34.

Lomapyyntöä päätettiin puoltaa.

2 §.

Frangilainojen kurssitappioiden järjestäminen.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen Pekkalan frangilainojen kurssitappioiden järjestämisestä koskevaan toivumusalotteeseen ja Kalliokosken samaa asiaa koskevaan lakialotteeseen.

Ryömä: Kannatti Pekkalan aloitteen hyväksymistä ja vastusti Kalliokosken aloitetta. Jos asia järjestetään kertakaikkiaan, kuten Kalliokosken lakialotteessa ehdotetaan, on siitä todennäköisenä seurauksena näiden lainojen obligatioiden kurssien kohoaminen Ranskassa.

Kuusisto: Yhtyi Ryömän lausuntoon. Näiden lainojen obligatioita on myyty Ranskassa noin 58 % niiden arvosta, mutta niiden arvo nousee heti kun valtio sitoutuu ne lunastamaan. Oli sitä mieltä, että Kalliokosken aloitteen hyväksyminen merkitsee ranskalaisten obligatio-omistajain etujen puoltamista.

Pekkala: Tämä kysymys herättää kaikissa pienviljelijäpiireissä kiinnostusta ja sitä pidetään ensiluokkaisen tärkeänä. Kun maataloustuotteiden hinnat ovat huomattavasti laskeneet, eivät pienviljelijät kykene maksamaan frangilainojaan kaksinkertaisina. Oli sitä mieltä, että Kalliokosken aloitteen hyväksyminen ei merkitsisi frangilainoobligatioiden hinnan nousua, koska lainan antajat varmaankin

ovat tietoisia siitä, että valtio on takuussa
keskuslainarahaston sitoumuksista.

Helo: Ryhmän olisi kiinteästi asetuttava sille kannal-
le, että pienviljelijät pääsevät frangilainojen kultaeh-
dosta vapaaksi, mutta vastustettava niiden vapauttamista
kultaehtositoumuksesta, joihin nähden valtiolla ei voi olla
sosiaalisia velvoituksia. Olenkin valtiovarainvaliokunnas-
sa ehdottanut, että Kalliokosken alotetta muutettaisiin si-
ten, että laki koskisi vain niitä lainan saajia, joiden pel-
topinta-ala ei ole 15 ha suurempi. Ehdotustani ehkä voitai-
siin täydentää siten, että siihen lisättäisiin metsäpinta-
alaa koskeva määräelmä. Ilmoitti saaneensa tietää, että
hallitus tulee lähiaikoina antamaan asin johdosta esityk-
sen, johon on myöskin sisällytetty pinta-alaa koskeva ra-
joitus. Tämän vuoksi olisi ryhmän siirrettävä asian ratkai-
su toistaiseksi. Jos nyt kuitenkin tahdotaan asiasta lopul-
lisesti päättää, niin silloin on asetuttava Pekkalan alot-
teen hyväksymisen kannalle.

Asiasta puhuivat vielä Lonkainen, Ryömä, Komu, Lehto-
koski, Hakkila ja Kuusisto yhtyen Helon lausuntoon.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokoukselle eh-
dottaa seuraavaa: että valtiovarainvaliokunnassa olevat
ryhmän jäsenet kannattaisivat Pekkalan alotteen hyväk-
symistä, ja että siinä tapauksessa, jos valtiovarainvalio-
kunta asettaisi käsittelyn pohjaksi Kalliokosken lakialot-
teen, ryhmän jäsenten olisi silloin koetettava saada siihen
sisällytyksi 15 ha peltopinta-alarajoituksen. Lisäksi pää-
tettiin ehdottaa, että kun asiasta on tulossa hallituksen
esitys, olisi koetettava saada valtiovarainvaliokunnassa
asian käsittely siirretyksi.

3 §.

Rasvalaki.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen
n.s. rasvalakiehdotukseen. Esityksessä pyydetään 20 mil-
joonaa markkaa voivientipalkkioiden järjestämiseksi ja
rahat hankittaisiin margariinin, tekoihnan ja keinokerman
verottamisella.

Ryömä: Voin vientiä olisi kyllä tuettava. Rahat tä-

hän tarkoitukseen olisi kuitenkin hankittava muulla ta-
valla kuin margariinituotteita verottamalla.

Hakkila: Yhtyi Ryömän lausuntoon.

Pekkala: Yhtyi niinikään Ryömän lausuntoon. Olisi
kuitenkin keksittävä toinen linja kuin vientipalkkiot,
esim. tuotantoon perustuva valtion tukemistoiminta,
koska tarkoitukseen käytettävät varat saataisiin sil-
loin oikeudenmukaisemmin jaetuiksi.

Lehtokoski: Yhtyi edellisiin lausuntoihin.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokouksel-
le ehdottaa, että ryhmä vastustaisi margariinin, teko-
rasvojen ja keinokerman verottamista mutta suhtautuisi
myötätuntoisesti karjataloustuotteiden hintojen tukemis-
pyrkimykseen.

4 §.

Talousneuvoston perustamista koskevan lakiehdotuksen
käsittelyn lykkäytyminen syksyyn.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ilmoittaa, että v.v.
saamien tietojen mukaan lykkäytynee suurenvaliokunnan
mietinnön valmistuminen talousneuvoston perustamista kos-
kevasta lakiehdotuksesta syksyyn, joten asiaa ei nyt ote-
ta ryhmässä käsiteltäväksi.

5 §.

Ryhmäkuri lakivaliokunnassa.

Komu selosti v.v. niitä erimielisyyksiä, joita laki-
valiokunnassa oli eräiden asioiden käsittelyn yhteydessä il-
mennyt sos.-dem. valiokuntaryhmän keskuudessa.

Asian johdosta päätettiin vedota ryhmän sääntöihin,
joiden mukaan tällaiset tapaukset ovat, ellei valiokuntaryh-
mä voi päästä yksimielisyyteen, tuotava ryhmän käsiteltä-
väksi.

V a k u u d e k s i :

Kari Lehtokoski
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Pekka Pekkala
Puheenjohtaja.

P ö y t ä k i r j a

Sosiaalidemokraattisen Eduskuntaryhmän kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 12 p:nä huhtikuuta 1934. Nimenhuudossa merkittiin poissaoleviksi: Aaltonen, Andersson, Eskola, Lindman, Lumijärvi, Paasivuori (sairas), Pekkala, Räisänen, Sinisalo, Suokas (sairas), Turkka ja Ahlström (sairas). Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Läsnäolo-oikeus.

Ahti Lehto pyysi oikeutta olla läsnä ryhmän kokouksessa, suosittelee Koivulahti-Lehto.

Pyyntöön suostuttiin.

2 §.

Suomen ja Yhdysvaltain välinen sopimus.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin, että ryhmä kääntää Suomen ja Amerikan Yhdysvaltain välisen ystävyys-, kaupp- ja konsulisopimusehdotuksen hyväksymisen puolesta.

3 §.

8-tunnin työaikalain muuttaminen.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrittäminen suurenvaliokunnan ja työväenasiaivaliokunnan ed. Fagerholmin y.m. lakialotteen, joka koski 8-tunnin työstä annetun lain 2,3,11 ja 12 §:n muuttamista, johdosta antamiin mietintöihin.

Sen johdosta, että edellämainitut valiokunnat olivat ehdottaneet lakialotteen hylättäväksi, esitti v.v., että ryhmän taholta asian kolmannessa käsittelyssä esitettäisiin Eduskunnan hyväksyttäväksi ponsilauselma. (Katso v.v. pöytäkirjaa 12/4-34)

Ampuja: Ponsilauselmassa pitäisi mainita siitä, että valtioneuvoston oikeutta myöntää poikkeuksia 8-tunnin työaikalain noudattamisesta, olisi rajoitettava.

Ehdotusta kannattivat useat puhujat.

Keskustelun päätyttyä hyväksyttiin yksimielisesti v.v. ehdotus Ampujan ehdottamalla lisäyksellä, joten ponsilauselma sai seuraavan sisällön:

"että hallitus tutkituttaisi mahdollisuudet työ-
ajan supistamiseksi ja työaikalakia vastaan tehtyis-
tä rikkomuksista säädettyjen rangaistussääntöjen koven-
tamiseksi ja antaisi asiasta Eduskunnalle tarpeelliseksi
havaitsemansa esityksen sekä

että hallitus ottaisi harkittavaksi löytyisikö
nyt jo mahdollisuuksia 8-tuntista työaika koskevan
lain toteuttamiseen mahdollisimman suuressa laajuudes-
sa niin hyvin valtion omissa laitoksissa kuin myös
yksityisten töissä, supistamalla 8-tuntisesta työaika-
laista myönnettyjä poikkeuksia."

4 §.

N.s. kommunistilait.

Sen johdosta, että n.s. kommunistilait olivat
palautuneet suurenvallioikuntaan ja asian toinen kä-
sittely Eduskunnassa jatkuu, otettiin käsiteltäväk-
si ryhmän kannan määrääminen Eduskunnan päätökseen ja
suurenvallioikunnan mietintöön valtiopäiväjärjestyksen
13 §:stä, sekä lakiehdotuksiin yleensä.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä valtio-
päiväjärjestyksen 13 §:n sanamuodoksi hyväksyisi suu-
renvaliokunnan ehdotuksen, ja että ryhmä ei vastus-
taisi lakien hyväksymistä kiireellisenä, eikä myös-
kään kiinnittäisi niiden hyväksymistä vastaan. Lisäksi
v.v. ehdotti, että ryhmän puolesta Eduskunnassa puhui-
si Wiik.

Harvala: Olemme nyt siinä asemassa, että emme
voi päättää tulevatko lait voimaan tai ei, sillä ne-
hän jo ovat voimassa. Nyt onkin kysymys voimassaole-
vien n.s. kommunistilakien parantamisesta.

Hakkila: Nyt käsiteltävänä olevat lait poista-
vat sen hallinnollisen mielivallan, mikä v. 1930 pää-
si vastoin meidän tahtoaamme voimaan. Kannatti v.v. eh-
dotuksen hyväksymistä.

Ampuja: Olisi harkittava mikä merkitys nyt voi-
massaolevilla laeilla todella on. Nehän ovat vain mää-
räaikaisia, koskien kolmea vuotta. Ne eivät siis enää
ole voimassakaan. Oli sitä mieltä, että käsiteltävänä
olevat lakiehdotukset olisi hylättävä.

Toivonen: Voimassaolevat kommunistilait ovat mie-
livaltaiset ja jatkuvaisuuden lain perusteella ne
ovat vieläkin voimassa pitkän aikaa. Ampujan kanta
on teoreettisesti kenties aivan oikea, mutta kunnalli-
set keskuslautakunnat eivät tulkitse näitä lakeja sil-
lä tavalla.

Hämäläinen: Oli v.v. ehdotuksen hyväksymisen kan-
nalla.

Ryömä: Valtiopäiväjärjestyksen 13 § ei tule käy-
tännössä muodoetumaan niin vaaralliseksi kuin mitä mo-
net saattavat luulla, mutta periaatteellisesti tämä
pykälä on tärkeä. Oli sitä mieltä että voimassaolevil-
la kommunistilaeilla on vielä käytännöllistään merki-
tystä.

Tanner: Perusteli käsiteltävänä olevien lakien
hyväksymistä seuraavilla seikoilla: 1) Nykyinen olotila
on mahdoton ja siitä olisi jollakin tavalla päästävä
eroon ja tätä ei saavuteta, ellei voimassaolevia lake-
ja hylätä. 2) Käsiteltävänä olevat lakiehdotukset ei-
vät asiallisesti ottaen ole kovin vaaralliset. 3) Tär-
kein syy on se, mikä seuraus tulee lakien hylkäämisestä?
Lakien hylkäämisestä saadaan jälleen syy porvarillisen
rintaman kokoamiseen kommunismin kukistamisen merkeissä
ja tämä rintama käännetään meitä vastaan. Tästä saatai-
siin ponnahduslauta uuden puolueettamme vastaan tähdätyn
kiihoituksen aikaansaamiseksi.

Lehtokoski: Perusteli kielteistä kantaansa lakiehdo-
tusten hyväksymiseen. Oli sitä mieltä, että ne eivät
ole voimassaolevia kommunistilakeja paremmat.

Turkia: Oli sitä mieltä, että lakiehdotuksien hyväk-
syminen merkitsee lisärangaistusta m.m. niille henkilöil-
le, jotka ovat joutuneet kärsimään vuoden 1918 tapauksien
johdosta. Valtiopäiväjärjestyksen 13 §:än nähden oli sil-
lä kannalla, että edustajaa ei saisi asettaa syytteeseen,
ellei vähintään 2/3 annetuista äänistä ole sitä kannat-
tanut.

Bryggari: Vastusti lakiehdotuksien hyväksymistä. Ryh-
män olisi kiinnitettävä myöskin niiden kiireellisyyttä
vastaan.

Linna: Yhtyi Bryggarin lausuntoon.

Wilk: Näiden lakien merkitystä ei voida etukäteen arvostella. Oli sitä mieltä että nykyiset kommunistilait edelleenkin vaikuttavat. Piti varsin ikävänä seikkana sitä, että valtiopetoskäsittely on laajennettu. Yhtyi Tannerin lausuntoon siinä, että jos käsiteltävänä olevat lait hylätään, niin silloin kommunistikysymys jää edelleenkin pohdittavaksi.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ensin yksimielisesti lakien sisältöön nähden hyväksyä v.v. ehdotuksen mukaisesti suurenvaliokunnan mietintö. Tämän jälkeen toimitetussa avoimessa äänestyksessä 55 äänellä 6 vastaan hyväksyttiin v.v. ehdotus. (Äänestyslista liite 1)

Samalla päätettiin, että päätös on kaikkiaan ryhmän jäseniä sitova.

Päätöstä vastaan ilmoitti Ampuja vastalauseen.

5 §.

Kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteiden muuttaminen.

Sen johdosta, että Syrjäsen y.m. lakialote kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista annetun lain 9 §:n muuttamisesta oli joutunut uuteen vaiheeseen suurenvaliokunnan antaessa siitä myönteisen mietinnön, ehdotuksen sisältöä tosin muuttaen ja kun eräät ryhmän jäsenet olivat pyytäneet asiaa uudelleen käsiteltäväksi, otettiin asia esille.

Valmistusvaliokunta ehdotti, että ryhmä ei hyväksyisi alotetta suurenvaliokunnan ehdottamassa muodossa, vaan kannattaisi alotteen hyväksymistä sivistysvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisena.

Syrjänen: Selosti alotteensa perusteita ja eräitä siihen liittyviä yksityiskohtia. Alotteessa pyritään oikeastaan oloihin, jotka ovat jo olleet 60 vuoden ajan voimassa. Vasta nyt kun työväestökin on saanut kunnallista valtaa, on porvarillisella taholla herännyt pyrkimys uusien olojen kehittämiseen. Kannatti suurenvaliokunnan mietinnön hyväksymistä, koska vain siten aloite tulee hyväksytyksi.

Pärssinen: Kun valtio maksaa noin 80 % kansakou-

lunopettajain palkoista pitäisi sillä olla myöskin määräysvalta opettajain nimittämiseksi. Sanoi luottavansa opettajain vaalin toimittamisessa enemmän kouluhallituksen kykyyn kuin kansakoulujen johtokuntien tahtoon.

Harvala: Kannatan sitä suuntaa, joka pyrkii vähentämään kansakoulujen tarkastajain rettelöimishalua. Puolueen kunnallistoimisto on hyväksynyt Syrjäsen alotteessa olevan linjan. Kannatti alotteen hyväksymistä.

Hiltunen: Esitti esimerkkejä siitä miten kouluhallitus on toiminut vastoin palkallisten näkökohtien mukaisesti toimitetuissa opettajien vaalikysymyksissä. Kannatti Syrjäsen ehdotusta.

Asiasta puhuivat vielä Lastu, Malkamäki, Kanerva, Kulovaara ja Kivisalo, jotka pääasiassa yhtyivät kannattamaan Syrjäsen alotteen hyväksymistä.

Keskustelun jälkeen toimitetussa äänestyksessä kaikilla äänillä (ääniä ei laskettu) 5 ääntä vastaan päätettiin kannattaa Syrjäsen alotteen hyväksymistä suurenvaliokunnan esittämässä muodossa.

6 §.

Talousneuvoston perustamista koskevan lakiehdotuksen käsittelyn lykkäminen syksyyn.

Sen johdosta, että suurivaliokunta olikin saanut valmiiksi mietintönsä talousneuvoston perustamista koskevasta lakiehdotuksesta ja asia näinollen tulee Eduskunnassa esille, ehdotti valmistusvaliokunta, että ryhmän olisi koetettava saada asian käsittely lykättyksi syksyyn, joko siten, että Eduskunnassa tehdään esitys asian palauttamisesta lausunnon saantia varten perustuslakivaliokuntaan, tai siten että ehdotetaan asia pantavaksi pöydälle johonkin lähemmin määrättyyn ensi syksynä pidettävään Eduskunnan istuntoon, ja että ryhmän puheenjohtaja neuvottelisi tästä eri ryhmien puheenjohtajien kanssa.

Valmistusvaliokunnan ehdotus hyväksyttiin.

Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa yleisradiotoimintaa varten valtiolle hankittu omaisuus osakeyhtiölle.

Valmistusvaliokunnan ehdotuksen mukaisesti päätettiin, että ryhmä kannattaa valtiovarainvaliokunnan, hallituksen ehdotuksesta laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa yleisradiotoimintaa varten valtiolle hankittu omaisuus osakeyhtiölle, antaman mietinnön hyväksymistä.

8 §.

Lumpeen ilmoitus.

Lumme ilmoitti, että hän pyytää, ellei ryhmä sitä vastusta, pöydälle ensi viikon tiistaina pidettävään Eduskunnan istuntoon ehdotukset laeiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun, 21 luvun 3 §:n ja 24 luvun 3 §:n, maakaaren 1 luvun sekä rikoslain 17 luvun muuttamisesta.

V a k u u d e k s i :

Hugo Lehtinen
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Mikko Tanner
Puheenjohtaja.

Atto Piironen

Myro Lumme

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin ryhmähuoneessa Eduskuntatalossa 12 p:nä huhtikuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aattela, Bryggari, Hakkila, Heilo, Komu, Koponen, Kuusisto, Lehtokoski, Linna, Lonkainen, Marttila, Ryömä, Tanner, Tolonen ja Volonmaa sekä puoluetoimikunnan edustajana Wiik. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Suomen ja Yhdysvaltain välinen sopimus.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että ryhmä lännestäisi Suomen ja Amerikan Yhdysvaltain välisen ystävyys-, kauppa- ja konsulisopimusehdotuksen hyväksymisen puolesta.

2 §.

8-tunnin työaikalain muuttaminen.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen suurenvaliokunnan ja työväenasiainvaliokunnan ed. Fagerholmin y.m. lakialotteen, joka koski 8-tunnin työstä annetun lain 2,3,11 ja 12 §:n muuttamista, johdosta antamiin mientintöihin.

Sen johdosta, että e.m. valiokunnat olivat ehdottaneet lakialotteen hylättäväksi, oli tov. Fagerholm lähettänyt v.v. ehdotuksen ponsilauselmaksi, joka olisi esitettävä asian kolmannessa käsittelyssä Eduskunnan hyväksyttäväksi. Fagerholmin ehdotus oli seuraava: "että Eduskunta lausuisi toivomuksen,

että Hallitus tutkituttaisi mahdollisuudet yllätyön supistamiseksi ja työaikalakia vastaan tehdyistä rikkomuksista säädettyjen rangaistusmäärien koventamiseksi, ja antaisi asiasta Eduskunnalle tarpeelliseksi havaitsemansa esityksen, sekä

että Hallitus ottaisi harkittavaksi, eikä olisi mahdollista nyt jo toteuttaa valtion omissa laitoksissa kahdeksantuntinen työaika koko laajuudessaan."

Fagerholmin ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti ja ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että ryhmä Eduskunnassa käsittelee tämän ehdotuksen hyväksymisen puolesta. Lisäksi päätettiin, että tov. Fagerholm. puhuu Eduskunnassa asian johdosta.

3 §.

Tekijänoikeudesta henkisiin tuotteisiin annetun lain muuttaminen.

Otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määräämisen ehdotukseen tekijänoikeudesta henkisiin tuotteisiin annetun lain 9 ja 17 §:n muuttamisesta.

Tanner: Ryhmän taholta olisi tehtävä ehdotus lakiehdotuksen hylkäämisestä ja myöskin sen jättämisestä lepäämään yli vaalien. Hallitukselta olisi pyydetty esitystä tekijänoikeudesta annetun lain muuttamiseksi. Nykyään voimassaoleva laki tuottaa järjestöille, ravintolaliikkeen harjoittajille ym. suuria vaikeuksia ja pakottaa ne maksamaan kohtuuttoman suuria korvauksia, kuten Osl. Elantoa vastaan nostettu oikeusjuttu osoittaa.

Komu: Lakivaliokunta on yksimielisesti hyväksynyt lakialotteen. Lain muutoksen tarkoituksena on asettaa kirjailijat samaan asemaan kuin missä säveltäjät jo ovat.

Koponen: Koko tekijänoikeuslaki on korjattava, eikä tätä esitystä ole hyväksyttävä.

Helo: Ryhmän taholta ei olisi tehtävä lepäämisen jättämisehdotusta, mutta hylkäämisehdotus kyllä voitaisiin tehdä ja sitä voitaisiin perustella sillä, että laki olisi kokonaisuudessaan saatava korjatuksi.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmän taholta tehtäisiin esitys lakiehdotuksen hylkäämisestä mutta ei tehtäisi ehdotusta lain jättämisestä lepäämään yli vaalien, ja että hylkäämisehdotusta perusteltaisiin sillä, että tekijänoikeuslaki on kokonaisuudessaan saatava korjatuksi. Ryhmän kannan Eduskunnassa esittää puheenjohtaja Tanner.

4 §.

N.s. kommunistilait.

Sen johdosta, että n.s. kommunistilait olivat palautuneet suurenvaiokuntaan ja asian toinen käsittely Eduskunnassa jatkuu, otettiin käsiteltäväksi ryhmän kannan määrääminen Eduskunnan päätökseen ja suurenvaiokunnan mietintöön valtiopäiväjärjestyksen 13 §:stä, sekä lakiehdotuksiin yleensä.

Hakkila: Selosti asian käsittelyä suurensavaliokunnassa. Piti suurenvaiokunnan mietintöä parempana kuin Eduskunnan von Bornin ehdotuksen mukaan tekemää päätöstä.

Wiik: Kannatti suurenvaiokunnan mietinnön hyväksymistä.

Helo: Kun on valittava von Bornin ehdotuksen ja suurenvaiokunnan mietinnön välillä, on tällöin hyväksyttävä suurenvaiokunnan mietintö, koska se on kansanvaltaisempi, sen perusteellahan edustajan syytteen panemiseen sentään vaaditaan enemmistö Eduskunnassa annetuista äänistä, mutta von Bornin ehdotuksen mukaan saisi yksi henkilö, Eduskunnan oikeusasiamies, asettaa edustajan syytteeseen. Ehdotti että ryhmä lakiehdotuksien kolmannessa käsittelyssä käsittelee niiden hylkäämisen puolesta.

Ryömä: Kannatti suurenvaiokunnan mietinnön hyväksymistä.

Tanner: Kannatti suurenvaiokunnan mietinnön hyväksymistä.

Kuusisto: Suurenvaiokunnan mietintöön on tullut sellainenkin parannus, että 13 §:ssä ei enää puhuta rikoslain 11 ja 12 §., vaan on siinä nyt määritelty minäluontoisesta asiasta edustaja voidaan yksinkertaisella enemmistöllä asettaa syytteeseen.

Lehtokoski: En pidä suurenvaiokunnan mietintöä nykyisessäkään muodossaan voimassaoleviin kommunistilakeihin verraten parannuksena. Piti erittäin vaarallisenä sitä, että syytteeseen asettaminen riittää vaalikelpoisuuden menetykseen.

Linna: Kannatti Helon ehdotusta lakiehdotuksien

hylkäämisestä. Lakien voimaan tultua voidaan meikäläiset kunnallismiehet asettaa syytteeseen ja siten riistää heiltä kunnalliset luottamustoimet.

Hakkila: Huomautti edellisen johdosta, että syytteeseen asettaminen ei voi tapahtua joidenkin kiihkoutuneiden joukkojen toimesta, sillä syyteoikeus on kanneviskaalilla ja syytteeseen asettaminen tapahtuu hovioikeudessa.

Helo: Yhtyi Hakkilan lausuntoon. Kanneviskaali ei voi hovioikeudessa asettaa syytteeseen jotakin henkilöä yhtä heikoin perustein kuin mitä usein tehdään alioikeuksissa. Oli sitä mieltä, että se hallinnollinen mielivalta, mikä nykyisin vallitsee, supistuu ehkä 2 % nykyisestä. Sanoi vastustavansa näiden lakien hyväksymistä sen vuoksi, että valtiopäiväjärjestykseen on sisällytetty e.m. 13 §.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ensin yksimielisesti ryhmäkokoukselle ehdottaa, että se valtiopäiväjärjestyksen 13 §:n sanamuodoksi hyväksyisi suurenvaliokunnan mietinnön. Tämän jälkeen 9 pöydällä 5 vastaan päätettiin ryhmälle ehdottaa, että se ei vastustaisi lakien hyväksymistä kiireellisenä, eikä myöskään hänestäisi lakien hyväksymistä vastaan.

Lisäksi ehdotetaan, että ryhmän puolesta esiintyisi Eduskunnassa тов. Wiik.

5 §.

Kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteiden muuttaminen.

Sen johdosta, että Syrjäsen y.m. lakialote kansakoulutoimen järjestysmuodon perusteista annetun lain 9 §:n muuttamisesta oli joutunut uuteen vaiheeseen suurenvaliokunnan antaessa siitä myönteisen mietinnön, ehdotuksen sisältöä tosin muuttaen, ja kun aloitteeseen nähden vastustavalla kannalla ollut sivistysvaliokunnan jäsen Pärssinen halusi valmistusvaliokunnalle selostaa kantaansa, otettiin asia uudelleen käsiteltäväksi.

Saatuaan puheenvuoron selosti Pärssinen kantaansa. Kouluhallitus on valistuneempi ratkaisemaan lopullises-

ti johtokuntien toimittaman opettajan vaalin.

Vastusti suurenvaliokunnan mietinnön hyväksymistä.

Ryömä: Siveellisyysperiaatteen sisällyttäminen lakiin, jossa määritellään m.m. opettajain pätevyysvaatimukset, saattaa johtaa outoihin tulkintoihin, joten sitä olisi vastustettava.

Lonkainen: Yhtyi Pärssisen ja Ryömän lausuntoihin.

Linna: Ryhmän meikäläiset opettajat Pärssistä lukuunottamatta ovat hyväksyneet suurenvaliokunnan mietinnön. Kannatti puolestaan sen hyväksymistä.

Komu: Asian paras ratkaisu on, että ryhmä pysyy entisellä kannallaan.

Voionmaa: Kun valtio maksaa kansakoulunopettajien palkoista n. 75 %, niin sillä pitäisi myöskin olla ratkaisuvallta niiden valitsemisessa.

Keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että se vastustaisi Syrjäsen aloitteen hyväksymistä suurenvaliokunnan mietinnön mukaisena. Tämän jälkeen päätettiin 9 pöydällä 5 vastaan ryhmälle ehdottaa, että ryhmä pysyisi aikaisemmassa päätöksessään ja siis kannattaisi aloitteen hyväksymistä sivistysvaliokunnan mietintöön liitetyn vastalauseen mukaisena.

6 §.

Talousneuvoston perustamista koskevan lakiehdotuksen käsittelyn lykkääminen syksyyn.

Sen johdosta, että suurivaliokunta olikin saanut valmiiksi mietintönsä talousneuvoston perustamista koskevasta lakiehdotuksesta, joka näinollen tulee Eduskunnan ensi istunnossa käsiteltäväksi, otettiin asia käsiteltäväksi.

Asian johdosta syntyneen keskustelun päätyttyä päätettiin ryhmäkokoukselle ehdottaa, että ryhmän olisi koetettava saada asian käsittely lykättyksi syksyyn joko siten, että Eduskunnassa tehdään esitys asian palauttamisesta lausunnon saantia varten perustuslakivaliokuntaan, tai siten että ehdotetaan jätettäväksi asia pöydälle johonkin lähemmin määrittyyn ensi syk-

synä pidettävään Eduskunnan istuntoon. Lisäksi päätettiin ehdottaa että ryhmän puheenjohtaja neuvottelisi kysymyksen käsittelyn lykkäämisestä eri ryhmien puheenjohtajien kanssa.

7 §.

Ehdotus laiksi valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa yleisradiotoimintaa var-
ten valtiolle hankittu omaisuus osakeyhtiölle.

Ryhmäkokoukselle päätettiin ehdottaa, että ryhmä lähestäisi valtiovarainvaliokunnan otsakkeessa mainitusta asiasta antaman mietinnön hyväksymisen puolesta.

8 §.

Suomen ja Saksan välinen kauppasopimus.

Keskusteltiin Suomen ja Saksan välisen kauppasopimuksen hyväksymisestä.

Voionmaa: Kannatti sopimuksen hyväksymistä, se kun on voimassakin vain tämän vuoden loppuun ja kun sen perusteella sentään voidaan kauppaa sietettävillä ehdoilla käydä.

Helo: Huomautti siitä, ettei ole varmuutta siitä kytkeytyykö sopimukseen otettu 3 milj. markan vahingonkorvauskysymys niin kiinteästi itse sopimukseen, että sen hyväksyminen edellyttää myöskin vahingonkorvauksen hyväksymistä. Vastusti vahingonkorvauksen hyväksymistä.

Tanner: Tämä sopimus ei ole hyvä, mutta täytynee se näissä oloissa hyväksyä.

Keskustelun päätyttyä todettiin, että valiokunta on sopimuksen hyväksymisen kannalla.

V a k u u d e k s i :

Kaapo Rattela
Sihteeri.

T a r k i s t e t t u :

Matti Tanner
Puheenjohtaja.

P ö y t ä k i r j a

=====

Sosialidemokraattisen Eduskuntaryhmän valmistusvaliokunnan kokouksesta, joka pidettiin tarkistajain huoneessa Eduskuntatalossa 13 p:nä huhtikuuta 1934. Saapuvilla olivat: Aattela, Bryggari, Helo, Koponen, Kuusisto, Lehtokoski, Lonkainen, Marttila, Reinikainen, Ryömä, Tanner ja Voionmaa sekä maatalousvaliokunnan jäsenistä: Eskola, Halonen, Lepistö ja Mustasilta. Puhetta johti Tanner ja pöytäkirjan kirjoitti Aattela.

1 §.

Kysely maatalouden velkain vakauttamisesta.

Käsiteltiin valiokunnan kannan määrittäminen maatalousvaliokunnan sos.-dem. jäsenten valmistamaan kyselyyn:

"Milloin hallitus aikoo antaa Eduskunnalle esitykset kunnollisten maanviljelijöiden velkain vakauttamisesta maatalouden kantokykyä vastaavalla korolla sekä tarpeellisten rahavarojen varaamisesta Osakeyhtiö Maskiinteistöpankille samassa tarkoituksessa?"

Tanner: Kyselyä ei olisi nyt tehtävä, koska hallitus ei vielä ole voinut ehtiä suorittamaan niitä toimenpiteitä, joihin eräät Eduskunnan tekemät päätöslauselmat ovat sitä velvoittaneet.

Reinikainen: Yhtyi Tannerin lausuntoon.

Ryömä: Vastusti kyselyn jättämistä.

Eskola: Eduskunta on hyväksynyt ponsia ja hallituksen olisi ryhdyttävä niihin toteuttamaan. Kannatti kyselyn jättämistä.

Lepistö: Kannatti kyselyn jättämistä senkin vuoksi, että siten kansan mieleen palautuu Eduskunnan tekemät päätökset.

Helo: Kysely voitaisiin kyllä tehdä, vaikka hallitus ei siihen ketvätistuntokauden kohtapuolin tapahtuvan päättymisen vuoksi vastaisikaan. Oli kuitenkin kyselyn jättämistä vastaan.

Keskustelun päätyttyä todettiin, että kaikki valmistusvaliokunnan jäsenet vastustivat kyselyn jättämistä kevätistuntokauden aikana.

V a k u u d e k s i :

Matti Tanner
Tarkistettu:

Kaapo Rattela